

LIAUDIES BALSAS

KANADOS LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS

The PEOPLES VOICE, Lithuanian Weekly, Published by the Lithuanian Press Association, 180 Claremont St., Toronto 8, Ontario
Authorized as Second Class mail, Post Office Department, Ottawa. Kaina 1/

Nr. 3

Penktadienis, Sausio (January) 23, 1959, Toronto, Ontario

METAI XXVIII

Mikojano Vizitas Prisdėsias prie TSRS ir JAV Santykių Sušvelninimo

WASHINGTON. — Praėjusį šeštadienį čia TSRS vicepremjeras Anastas I. Mikojanas kalbėjosi su prezidentu D. Eisenhoweriu beveik dvi valandas. Nors tai nebuvo derybos, bet jie apkalbėję Rytų ir Vakarų skirtumus įvairiais klausimais. Po pasikalbėjimo abudu išsireiškė, kad susitikimas padėjęs išryškinti abiejų pusių pažiūras į įvairias tarptautines problemas.

Informuoti šaltiniai sako, kad Mikojano vizitas prisdės prie TSRS ir JAV santykių sušvelninimo. Teigiama, kad šis susitikimas gali paruošti kelią formaliam pasitarimui tarp Didžiųjų jėgų svarbiais klausimais, ypač Berlyno klausimu. Kiti sako, kad pavasarį gali būti sušauktas užsienio reikalų ministrų pasitarimas.

Sio vizito tuojautiniai rezultatai esą tie, kad JAV atidėsiandios pasiuntimą notos Tarybų Sąjungai Berlyno klausimu, kol Mikojanas duos savo pranešimą vyriausybei ir komunistų partijos suvažiavimui apie savo vizitą.

Amerikiečiai esą pasitenkinę vizitu tuomi, kad Mikojanas visur, kur tik jis lankėsi ir kalbėjosi su biznieriiais ir spaudos atstovais, atsakinėjo į visus klausimus labai laisvai ir atvirai.

Jis pradėjo vizitą Washingtonu ir baigė Washingtonu, bet pervažiavo visą šalį iki pat vakarinio pakraščio. Visur buvo prielankiai sutiktas. Ypač prielankiai jį sutiko naujas Kalifornijos gubernatorius.

Klausinėjamas spaudos atstovų ant televizijos, jis aiškino, kad jo vizito tikslas buvo susitikti su senais pažįstamais, plačiau susipažinti su amerikiečiais, jų atsiekimais ir gyvenimu, ir, žinoma, pasikalbėti su amerikiečiais. Kitokio tikslo jis neturėjęs.

Atrodo, kad po šio vizito santykiai tarp šių dviejų šalių pašvelnės ir bus daugiau vizitorių vieni pas kitus. Mikojanas tvirtino, kad jeigu kuris aukštasis JAV pareigūnas atsilankytų Tarybų Są-

TSRS vicepremjeras A. I. Mikojanas ir JAV viceprezidentas Niksonas sveikinasi Washingtono. Mikojanas laike vizito susitiko su biznieriiais, unijų veikėjais, val-

džios atstovais, o ant galo ir su pačiu prezidentu Eisenhoweru. Manoma, kad šie susitikimai padės sušvelninti abiejų šalių diplomatinis santykius.

Castra Nesibijo Batistos Grįžimo

HAVANA. — Fidel Castra, Kubos revoliucijos lyderis, pasijuokė iš gandų, būk Batista su savo šalininkais grįšias į Kubą ir sumušias revoliucionierius. "Mizernų generolų gadynė pasibaigė", pasakė jis.

Jis taipgi smarkiai atsiukerta prieš amerikiečius, kurie smerkia jį už šaudymą Batisto sėbrų. Jis sako, kad visi, kurie žudė nekaltus žmones, turės atsakyti gyvybėmis. Batistos gulaiteriai nužudė 20,000 kubiečių.

Iki šiol buvę mirtim nubausta 207 policininkai ir kiti, atsakingi už žudymą nekaltų žmonių prie Batisto režimo. Kada amerikiečiai sužinosią apie tai, koks žiaurus buvo Batisto režimas, jie būsią kitos nuomonės.

jungoj, tai jis būtų sutiktas taip prielankiai, kaip jis buvo sutiktas JAV.

Nauja Organizacija Remia Red Ensign

TORONTO. — Kanados vėliavos ir himno priėmimo klausimui vis labiau kylant į viršų, čia susidarė nauja organizacija — Flag of Canada Club, kuri stoja už tai, kad Red Ensign būtų priimta Kanados vėliava. Ji giria premjerą Frostą už iškėlimą ant parlamento rūmų Red Ensign. Šią organizaciją palaiko ir majoras Phillips.

Atrodo, kad konservatai bus daugumoje šios vėliavos šalininkai.

Tuo pat metu vis daugiau paramos susilaukia Native Sons of Canada, kurie siūlo visai naują vėliavą. Juos palaiko ir Gordon Sinclair, radijo ir televizijos komentatorius. Jis sako, kad trečdalis kanadiečių nėra nei anglų, nei francūzų kilmės.

MASKVA. — Čia televizijos programomis pradėta kovoti prieš girtuokliavimą.

Argentina Purto Streikai Vyriausybe Atsako Tankais

BUENOS AIRES. — Argentina purto darbininkų ir tarnautojų streikai. Išrodo, kad vystosi į visuotiną streiką. Matyti gyvenimas pasidarė toks sunkus, kad į streikus eina ne tik paprasti darbo žmonės, bet ir bankų tarnautojai, radio ir telegrafo operatoriai, kai kur net laikraštinkai.

Vyriausybė apšaukė streikus nelegaliais ir paskelbė militarinių jėgų mobilizaciją. Prieš streikierius statoma 50,000 kariuomenės ir 10,000 nacionalių gvardijiečių, taipgi visa policija, po viena komanda.

Taipgi vyriausybė uždarinėja komunistų įstaigas, unijų centrus, laikraščius. Sankiamis armijon 21 metų

amžiaus vyrai, kurie buvo demobilizuoti.

Šeštadienį įvyko didelis susikirtimas tarp pakavimo darbininkų ir policijos. Kova truko 4 valandas. Buvo panaudoti 4 tankai ir šarvuoti automobiliai išvarymui streikierių iš įmonių. Vėliau policija kovėsi su darbininkais, kurie šturmavo vyriausybės įstaigas. Sostinėje eksplodavo kelios bombos. Vieną eksplodavus namuose Rogelio Frigerio, finansinio patarėjo ir gero prezidento Frondizio draugo.

Šalyje laikinai sustoję judėjimas traukiniais, orlaiviais, busais, taksiais ir gatvėkariais. Bet prezidentas Frondizi, paskelbęs šalyje apgulos stovį, išvyko į Jungtines Valstijas ant 12 dienų.

Vyriausybės žmonės kaltina už streikus peronistus, kurie esą palaikomi komunistų ir nacionalistų. Jie streikus iššaukė ryšium su prezidento išvykimu į JAV. Toks kaltinimas, be abejonės, keistas. Kam gi darbininkams ir tarnautojams streikuoti tik dėl to, kad prezidentas išvyksta?

Atrodo, kad Argentinos liaudžiai darosi sunku gyventi ir ji stoja į kovą, reikalaudama pagerinimo.

Nukliniai Ginklai Ar Jungtinės Tautos

OTTAWA. — Kanada turėsianti pasirinkti, kas liečia apsigynimą, vieną iš dviejų: nuklinius ginklus arba Jungtines Tautas. Jei Kanada nenorinti ginkluotis nukliniais ginklais, tai Kanados ginkluotos jėgos turinčios būti pavestos Jungtinėms Tautoms.

Tokio nusistatymo esą ir apsigynimo ministras S. Smith ir opozicijos (Liberalų) lyderis L. Pearson.

Bet pirm Kanada sutiks pavesti savo jėgas JT, pačios JT turi pakeisti savo "širdį". JT didžiosios jėgos visomet nenorėjusios JT policijos. O kada iškilęs krizis Lebane, amerikiečiai visai ignoravę JT.

Itaria De Gaulle Slaptose Derybose

PARYŽIUS. — Nors prezidentas De Gaulle oficialiai užginčija, bet visviena kyla įtarimas, kad De Gaulle veda slaptas derybas su Alžyro valdžia Kaire susitaikymui.

Sakoma, Italijos premjeras, būk tai esąs šiose derybose tarpininku, bet premjeras Fanfani užginčija tai.

Neseniai Fanfani lankėsi Kaire ir matėsi su Nasseriu, uoliu Alžyro rėmėju. Dabar Fanfani randasi Prancūzijoje ir susitiko su prezidentu De Gaulle už uždary durų.

NEW DELHI. — Indijos Amatinių Unijų Kongresas turi jau 1,450,000 narių. Kongresui vadovaują komunistai.

Indijos Nacionalių Amatinių Unijų Kongresas, vadovaujamas Kongreso partijos žmonių, turįs 1,410,000 narių.

KITCHENER. — Clare Routley, Ontarijos apšvietos departamento pareigūnė, čia tvirtino, kad beveik pusė amerikiečių nėra perskaitę nei vienos knygos.

Pasidairius po Kanadą

Ontarijos vyriausybė nuėmė nuo parlamento rūmų Union Jack ir iškėlė Red Ensign. Taip padarydama ji padarė vieną žingsnį pirmyn linkui priėmimo grynai kanadiškos vėliavos.

Tiesa, Red Ensign nėra Kanados vėliava, bet kiek laiko atgal ši vėliava buvo parinkta išskyrimui Kanados. Ji šiek tiek skiriasi nuo Union Jack. Probritiški kanadiečiai spiriasi, kad Red Ensign ar Union Jack būtų Kanados vėliava. O jei bus priimta kita, tai kad būtų įdėtas Union Jack.

Francūziški kanadiečiai, iš savo pusės, norėtų įdėti į vėliavą lelijos žiedą. Tai francūziškas ženklas. Bet tam nemažai priešinasi angilai.

Atrodo, kad Native Sons of Canada turi geriausį projektą. Ant balto ir raudono dugno uždėtas klevo lapas. Klevas laikomas Kanados nacionaliu medžiu. Tokia vė-

liava galėtų būti priimtina visiems, nes nerodo prielankumo nei vienai kuriai tautybei.

Sakoma, kad parlamentas bus priverstas imti vėliavos ir himno klausimą. Ir anksčiau šis klausimas buvo iškeltas, bet vėl padėtas. Yra buvęs sudaryta komisija, kuri turi daugybę projektų dėl vėliavos.

Reporteriai kai kada apklausinėja gyventojus, ką jie mano šiuo klausimu. Pasirodo, kad didelė didžiuma pageidauja kanadiškos vėliavos ir kanadiško himno.

Kalbėdamas Vancouveryje, Britanijos parlamento narys Edward Hartley Leather, konservatas, teigė, kad Kanados darbo unijas dominuoja amerikiečiai, kad unijų lyderiai ciniškai nenuoširdūs ar ignorantai.

Girdi, nėra kitos šalies, kur būtų toleruojamos kitos šalies dominuojamos unijos.

Jam smarkiai atkirto Kanados Darbininkų Kongreso prezidentas Claude Jodoin, pareikšdamas, kad jam sunku surasti žodžius apibūdinti Leather nesąmonės.

Kanados darbininkai, sakė jis, moka tvarkyti savo reikalus.

Toronte esą 22 mokyklos, kurios nebetinkamos naudojimui. Jos esančios labai nusenusios ir pavojingos gaisro atžvilgiu.

Tas reiškia, kad teks išleisti nemažai pinigų statymui naujų. O čia dar požeminiai traukiniai, vieškeliai ir kiti reikalai. Gali susidaryti tokia mokesčių našta, kad žmonės pradės bėgti iš Toronto.

Ontarijos CCF lyderis Donald MacDonald, kalbėdamas Hamiltone, reikalavo, kad federalė vyriausybė padidintų taksus korporacijoms.

Jis sako, kad po karo korporacijos susitaupė \$20,000,000,000 neišdalinto pelno ir nusidėvėjimo dalies.

Toks susikaupęs kapitalas, nurodo jis, sudaro infliacijos pavojų.

Ottawoje lankėsi Vakarų Vokietijos socialdemokratų lyderio pavaduotojas Fritz Erler. Jis čia pribuvo iš Jungtinių Valstijų, kur išbuvo visą savaitę.

Reporteriams pareiškė, kad Vakarų Vokietija veikiausiai turės išeiti iš NATO, kad sudarius sąlygas Vokietijos apvienijimui. Kol ji esanti NATO narė, tol nėra prasmės ir kalbėti apie vienybę.

Kanadietis

Paieškojimas

Paieškau savo brolius Igną, Joną ir Vincą Kavaliauskus, s. Antano, kilusius iš Šiluvos valsčiaus, Jurgaičių kaimo. Kiek man žinoma, jie 1939 m. gyveno Jungtinėse Valstijose, Bristol, Conn.

Prašau atsilepti ar žinancius jų adresus pranešti man.

Zosė Rašimienė
Tytuvėnų rajonas
Šiluvos paštas
Jurgaičių kaimas
Lithuania, USSR

Akli ir Akinių
Specialistas

J. E. Merritt & Son

Optometristai - Optikai
Valandos: 9-12 ir 1-6
Treč. po piet uždaryta
Antrad., Ketv. ir Penkt.
vakarais
pagal susitarimą.
Tel. LE. 5-6400
1149 Dundas St. W.
Toronto, Ont.

Kanados Lietuvių Literatūros Draugijos Centro Komiteto Isteigtas

KNYGYNAS

160 CLAREMONT ST., TORONTO, ONT.

Teikia veltui pasiskaitymui įvairių lietuviškų knygų, daugumoje pokariniais metais išleistų Tarybų Lietuvoje.

Norintieji naudotis knygynu turi pasimokėti \$5.00 kauciją, kuri gražinama nustojus naudotis knygynu.

Knygos duodamos vienam mėnesiui. Po mėnesio nesugražinę ir nepersirašę knygas, turi mokėti po \$1.00 už kiekvieną pavėluotą mėnesį.

Paštu užsisakantieji knygas turi apmokėti persiuntimo išlaidas.

Knygynas atdaras penktadieniais nuo 7 iki 8.30 val. vakarais ir ketvirtadieniais nuo 2 iki 4 val. po piet.

Zemiau talpiname po dalį knygų sąrašo. Norinčius naudotis knygynu prašome išsikirpti juos ir užsisakant paštu naudoti knygos numerį.

BAISIOJI GADYNĖ. A. Fromas-Gužutis. Apsakymai ir scenos veikalai. Knyga 640 puslapių. Knygyne Nr. 168 ir 213.

DRAUGAI IKI MIRTIES. J. Dovydaitis. Šeši apsakymai. Knyga 100 puslapių. Knygyne Nr. 169.

MORTOS VILKIENĖS DIVORSAS. R. Mizara. Romanas. Knyga 248 puslapių. Knygyne Nr. 171.

POVILAS JURKA. R. Mizara. Romanas. Knyga 260 puslapių. Knygyne Nr. 172.

ŪKANOS. R. Mizara. Apsakymai. Knyga 344 puslapių. Knygyne Nr. 173.

J. JANONIO RAŠTAI. Pirmas tomas. Knyga 436 puslapių. Knygyne Nr. 174.

J. JANONIO RAŠTAI. Antras tomas. Knyga 552 puslapių. Knygyne Nr. 175.

KAIP GRŪDINOSI PLIENAS. N. Ostrovskis. Apsakymai. Knyga 468 puslapių. Knygyne Nr. 176.

RINKTINĖ. Stasys Kapnys. Joje telpa apsakymai, pjesės ir eilėraščiai. Knyga 384 puslapių. Knygyne Nr. 177.

AUKŠTŪJŲ SIMONIŲ LIKIMAS. I. Simonaitytė. Apsakymai. Knyga 406 puslapių. Knygyne Nr. 178.

PAVOJINGI KELIAI. J. Dovydaitis. Apsakymai ir "Tilto" literatūrinis scenarijus. Knyga 328 puslapių. Knygyne Nr. 179.

ATGAJELĖ. L. Didžiulienė-Žmona. Apsakymai-pjesės. Knyga 360 puslapių. Knygyne Nr. 180.

APSAKYMAI. J. Šimkus. Knyga 224 puslapių. Knygyne Nr. 181.

DAINAVOS ŠALIES SENŲ ŽMONIŲ PADAVIMAI. Vincas Krėvė. Knyga 256 puslapių. Knygyne Nr. 182.

VĒLIAVOS. Įvairių autorių. Apsakymai-apsakos-poezija. Knyga 568 puslapių. Knygyne Nr. 183 ir 184.

DITĖ - ŽMOGAUS KODIKIS. Martynas Anderseną Neksė. Apsakymai. Knyga 784 puslapių. Knygyne Nr. 185.

SUKILĒLIAI. V. Mykolaitis - Putinas. Kovų dėl žemės ir laisvės vaizdai. Knyga 592 puslap. Knygyne Nr. 186.

GULVERIO KELIONĖ. Jonathan Swift. Aprašymai-satyras. Knyga 436 puslapių. Knygyne Nr. 188.

VAIZGANTO RINKTINIAI RAŠTAI. Pirmas tomas. Knyga 504 puslapių. Knygyne Nr. 189.

VAIZGANTO RINKTINIAI RAŠTAI. Antras tomas. Knyga 488 puslapių. Knygyne Nr. 190.

UŽ ISPANIJOS LAISVĖ — ATSIMINIMAI. Parašė Ispanijos Demokratiniai Kovotojai. Knyga 512 puslapių. Knygyne Nr. 191.

ŠIAURĖS KELIONĖS. Kazys Boruta. Kelionės aprašymai. Knyga 504 puslapių. Knygyne Nr. 192 ir 193.

UGNIS. Anri Barbūsas. Apsakymai. Knyga 420 puslapių. Knygyne Nr. 194.

DARBO GATVĖ. Alf. Bieliauskas. Apsakymai. Knyga 320 puslapių. Knygyne Nr. 195.

DIDŽIŪJŲ TYRULIŲ PASLAPTIS. P. Tarasėnka. Istoriniai apsakymai. Knyga 288 puslap. Knygyne Nr. 196.

PO RAUDONA VĒLIAVA. Įvairių Autorių. Apsakymai-poezija. Knyga 408 puslap. Knygyne Nr. 197 ir 221.

IŠ MANO ATSIMINIMŲ. A. Vienuolis. Knyga 320 puslapių. Knygyne Nr. 199.

SENIONAS. A. Bauža. Apsakymai. Knyga 156 puslapių. Knygyne Nr. 199.

Laidotuvių Reikale Kreipkitės Pas

Bates & Dodds

FUNERAL SERVICE LIMITED

A. E. RAPER, Managing Director

931 QUEEN ST. W. — Toronto — EMpire 3-0681

Knyga, Šviesa, Meilė ir Laimė

SAULĖS RŪSTYBĖ. Kaip iš jaunatvės fontano trykšta iš šitos knygos (romano) ne tik tai vaikystės bei jaunystės poezija, bet drauge ir viduramžio vaisingas, kūrybingas gyvenimas, džiaugsmas, meilė ir laimė. 311 psl. Kaina tik \$2.

CIKAGOS SEŠĒLIAI. Baisiai aštrūs šiurpuliai eina per visą skaitytojo kūną, kai jis šitos knygos apsakymus skaito ir mato, kaip žmonės vargsta ir kenčia po karaliaus dolerio padu. 316 psl. Kaina \$2.

ŠIRDIES RŪMAI. Ir džiaugsmo, ir liūdesio ašarų nesulaiko skaitytojas, kai jis šitą knygą (romaną) skaito ir jaučia, ir mato — ką? Jis pats ras skaitydamas 449 psl. Kaina \$2.

ŠLIUPTARNIAI. Šita didelė knyga labai vaizdingai parodo Amerikos lietuvių ne tik tai vargus, kovas ir kančias svetimėje žemėje, bet kartu ir labai didelę meilę savo gimtiniam kraštui ir jo žmonėms. 652 psl. Kaina tik \$2!

Visos 4 knygos sykiu tik už \$5!

AMERIKOS LIETUVIAI IR ANGLIŠKŲJŲ SKOLINIŲ ZODYNAS. Čia tai jau tikriausiai skaitytojas ras pačius svarbiausius Amerikos lietuvių kultūrinio gyvenimo bruožus ir vartojamas jų kalbos gyvus vaizdus. 366 psl. Kaina \$5.

Visos 5 knygos drauge tik už \$8.

Jau šimtai šitų knygų išsiųsta į Lietuvą ir gauta labai daug nuoširdžių laiškų, rodančių Lietuvos žmonių didelę meilę Amerikos lietuvių knygoms, kurių jie dieną naktį laukia, o kai gauna, tai jos eina per rankų rankas... (Knygas siunčiame Lietuvon už tą pačią kainą; persiuntimo kaštus apmokame.)

DR. ALG. MARGERIS, 3325 S. HALSTED ST.,
Chicago 8, Ill.

TARYBŲ LIETUVOJ

Prekyba Rodo Gerovės Kilimą

— Mes, prekybos darbuotojai, kaip niekas kitas, akivaizdžiai matome nuolatinį darbo žmonių gerovės kilimą. Kas metai respublikoje nuperkama vis daugiau pramoninių prekių ir maisto produktų. Bet tegu kalba faktai. Palyginimui paimkime 1950 ir 1958 metus. Šiemet šilko parduota 4,5 karto daugiau, trikotažo gaminių — 4,7 karto, avalynės — 3,1 karto, baldų — 7 kartus, sviesto — 7,1 karto, o dviračių — net 35 kartus daugiau, negu 1950 metais. Prieš 8 metus gyventojai nupirko cukraus 10 tūkstančių tonų, o šiemet — 30,000 tonų. Siuvamųjų mašinų skaičius nuo 4 tūkstančių 1950 metais išaugo iki 27 tūkstančių, avalynės šiais metais Lietuvos darbo žmonės išgijo už 335 milijonus rublių, kai tuo tarpu 1950 metais buvo parduota tik už 112 milijonų rublių. Šiais metais prekių parduota 3 kartus daugiau, negu 1950 metais. Čia galima būtų paminėti dar daug išraiškingų skaičių, tačiau ir šie pakankamai ryškiai rodo, kad Lietuvos darbo žmonės kasmet gyvena vis geriau, turtinčiau.

Didelis žingsnis į priekį bus žengtas per septynmetį. Prekių apyvarta 1965 metais išaugs 80 procentų palyginti su šiais metais. Jei vidutinis prekių apyvartos plano padidėjimas 1950-1958 metais kasmet siekė 450 milijonų rublių, tai septynmečio plane numatomas prekių apyvartos didėjimas iki 800 milijonų rublių per metus.

A. Martinėnas

Lietuvos TSR Prekybos ministro pavaduotojas.

Dėl Vinco Kudirkos Vardo Suteikimo Kudirkos Naumiesčio Vidur. Mokyklai

Ryšium su lietuvių rašytojo ir kultūros veikėjo Vinco Kudirkos 100-osiomis gimimo metinėmis, Lietuvos TSR Ministrų Taryba nutarė suteikti jo vardą Kudirkos Naumiesčio vidurinei mokyklai ir ateiityje ją vadinti "Kudirkos Naumiesčio Vinco Kudirkos vardo vidurinė mokykla".

KAPSUKAS. — Rajono kraštotyros muziejuje atidaryta tarprajoninė liaudies dailės paroda, skirta Lietuvos Komunistų partijos ir pirmosios proletarinės revoliucijos Lietuvoje keturiasdešimtmečiui pažymėti. Savo

Kaip Lietuvos Žmonės Poilsiauja

— Niekad Lietuvos darbo žmonės neturėjo tokių puikių sąlygų pailsėti atostogų metu, kaip tarybinės santvarkos metais. Besiilsinčių mūsų Lietuvos kurortuose skaičius vis didėja ir didėja. Štai, pereinamais metais vien poilsio namuose ir sanatorijose išsėjosi 50 tūkstančių respublikos darbininkų, kolūkiečių, tarnautojų, mokslininkų bei namų šeimininkų, t. y. 14 tūkstančių žmonių daugiau, negu prieš 4 metus. Čia reikia taip pat pastebėti, kad kad tūkstančiai Lietuvos gy-

ventojų kasmet atostogauja už respublikos ribų — geriausiose Tarybų Sąjungos kurortuose. Lietuvoje poilsiautojus šiuo metu aptarnauja daugiau kaip 650 aukštai kvalifikuotų gydytojų ir medicinos seserų.

Nuolat gerinamos kurortuose poilsiaujančių sąlygos. Dabar respublikoje veikia 8 poilsio namai ir 15 sanatorių, didžiulis skaičius pensionatų, per praėjusį pusmetį daugiau kaip puse tūkstančio padidėjo lovų skaičius sanatorijose. Dauguma sanatorių veikia ištisus metus.

Dar gražesnės perspektyvos poilsiaujantiems atsiveria ateityje.

V. Sergiejus

Vyriausias kurortų, sanatorių ir poilsio namų valdybos viršininkas.

Isteigė Lietuvos Draugystės ir Kultūros Rysių su Užsienio Lietuviais Draugiją

VILNIUS. — Vakar Lietuvos Mokslų akademijoje įvyko Lietuvos draugystės ir kultūrinių ryšių su užsienio šalimis draugijos steigiamoji konferencija, kurioje dalyvavo 145 delegatai. Padaręs pranešimą Lietuvos Kultūrinių Ryšių su Užsieniu Draugijos pirmininkas P. Rotomskis apibūdino steigiamos draugijos tikslus ir uždavinius.

Konferencijoje pasisakė Kauno Medicinos Instituto direktorius Januškevičius, Dotnuvos rajono Poželos vardo kolūkio pirmininkas socialistinio darbo didvyris Macevičius, Lietuvos Žemės ūkio akademijos rektorius Bulavas, Kauno arkivyskupijos ir Vilkaviškio vyskupijos valdytojas kanauninkas Tarybų Sąjungos - Prancūzijos draugijos prezidiumo viceprezidentas Stankevičius, Lietuvos Mokslų Akademijos istorijos instituto direktoriaus pavaduotojas Jurginis, Vilniaus valstybinio V. Kapsuko vardo universiteto profesorius Slavėnas.

Lietuvos užsienio reikalų ministras I. Gaška nurodė, kad naujoji draugija žymią vietą savo veikloje turės skirti užsienyje gyvenantiems lietuviams supažindinti su Tarybų Lietuvos ūkiniais ir kultūriniais laimėjimais.

Naujai įsteigtosios draugijos valdybos išrinktas prezidiumas. Prezidiumo pirmininku išrinktas P. Rotomskis, pirmininko pavaduotojas — Tarybų Sąjungos - Lenkijos draugystės draugijos Lietuvos skyriaus pirmininkas, Respublikos Mokslų A-

darbus eksponuoja Kapsuko ir Kybartų rajonų liaudies meno meistrai.

kademijos viceprezidentas J. Žiugžda ir Tarybų Sąjungos-Vokietijos draugystės draugijos Lietuvos skyriaus pirmininkas respublikos liaudies ūkio tarybos pirmininkas K. Kairys.

A. Vaivutskas

Pilnai Mechanizuotas Malūnas Kapsuke

KAPSUKAS. — Lūdvinave, prie Šešupės, statomas pirmas respublikoje stambus, dviem vandens turbinomis varomas malūnas. Visi darbo procesai čia bus mechanizuoti. Grūdai, pakelti į penktame aukšte įrengtus 175 tonų talpos bunkerius ir išdžiovinti čia pat esančiose džiovyklose, laisvo kritimo jėga praeis visus malimo ir valcavimo procesus be žmogaus rankų pagalbos. Mechanizmai bus išdėstyti visuose penkiuose įmonės aukštuose. Miltų svėrimui, maišų užrišimui ir kitoms operacijoms atlikti taip pat yra specialūs įrenginiai.

Dabar įmonėje pradėti mechanizmų montavimo darbai. Malūnas pradės veikti ateinančiais metais.

KAZACHSTANO ROŽĖS LIETUVOJE

VILNIUS. — 25 rūšių rožių iš Kazachstano šiomis dienomis gavo Kauno rajono Amalių medelynas. Ateinančių pavasarį jos bus pasodintos į atvirą gruntą. Išaugę krūmai vėliau bus panaudoti miestų papuošimui, sodinami pakelėse.

Pietinių rožių taip pat gavo Dembavos bei Avižienių medelynai.

Įvairenybės

Pluoštinis akmuo

Seni Uralo gyventojai apie pluoštinį akmenį — asbestą — pasakoja legendas. Jis čia dėl savo plonyčių į šilką panašių pluoštelių dar vadinamas kalnų liniais.

Jau senovės Indijos dvasininkai dėvėdavo drabužius, pasiūtus iš asbestinio audinio. Nedegantieji, balti lyg sniegas iškilmių drabužiai paprastų žmonių tarpe sukeldavo nuolankumą — jiem dvasininkai atrodė šventais, žinančiais dieviškąsias slaptības. Tad nenuostabu, kad asbestinis audinys buvo nepaprastai vertinamas.

Asbestas dar labiau reikalingas šiandien. Senovėje jis buvo vertinamas dėl savo atsparumo ugniai, o šiandien — dėl daugelio kitų puikių savybių. Pasirodo, kad asbestas nepraleidžia nei šilumos, nei elektros, kad jis atsparus šarmams, o kai kurios jo rūšys nebijo net rūgščių. Mikrobiologai iš asbesto gamina smulkiausias filtrus, gaisrininkai dėvi asbestines pirštines, prijuostes, antkelius, iš jo gaminamos užuolaidos teatrums, popierius piniginiams ženklams spausdinti.

Iš vieno kilogramo asbesto galima ištempti trisdešimties kilometrų ilgio siūlą. Jis nepaprastai stiprus — stipresnis už plieną. Vieno kvadratinio milimetro skersmens plieninė viela trūksta nuo dviejų šimtų trylikos kilogramų krūvio, o tokio paties storio asbestinis pluoštas — tik nuo trijų šimtų kilogramų.

Dėl šių savo savybių asbestas pasidarė labai reikalinga medžiaga pramonei. Jau šiuo metu iš jo gaminama apie 2,000 įvairiausių daiktų.

Detalių konservavimas

Staligrado traktorių gamykloje sėkmingai naudojamas natrio nitrato vandenis tirpalas plieninėms traktorių dalims konservuoti. Nuvalytos detalės panardomos į tirpalą, ir, jas išdžiovinus, paviršiuje atsiranda plonas nitrato sluoksnis. Konservavimas išsilaiko ne mažiau kaip vienerius metus.

Dervos ežeras

Atlanto vandenyne, priešais Orinoko žiotis, yra nedidelė Trinidado sala. Netoli jos pakrantės telkšo apskritas gilus ežeras La-Bri, maždaug dviejų kilometrų skersmens.

Ežeras vadinamas derviniu, nes jis pilnas skysto asfalto, kuris ties krantais sustingęs į kauburiuotą plutą, apie 30 cm storio. Kauburė-

liai — tai iš ežero dugno kylančių dujų sudaryti išsipūtimai. Padarius plutoje angą, iš jos teka skystas asfaltas.

Šis gamtos turtas eksploatuojamas toje vietoje, kurioje asfaltinė pluta pakankamai tvirta. Darbininkai joje pramuša skyles, kastuvais deda į vežimėlius klampią masę ir veža ją į jūros pakrantę, kur ji kraunama į laivus.

Asfaltas yra svarbus Trinidado eksporto objektas. Kasmet ežere iškasama apie 100 tūkstančių tonų asfalto, bet nematyti, kad jis išsekėtų — asfalto vėl pasipildo iš žemės gelmių.

Trumpai iš Visur

1957 metais Kanadoje buvo 175,984 lovos lignoninėse. Išėjo po vieną lovą ant 96 žmonių. Lignoninėse gydėsi 2,284,514 kanadiečių. Išėina nuo 8 iki 19 dienų kiekvienam.

Kasdien lignoninėse gaudavo vienokią ar kitokią pagalbą po 61,483 asmenys.

Lignoninėse kasdien gimdavo po 1,071 vaikučių, o mirėdavo po 166 asmenis.

1958 metais Kanadoje nuo sausio iki gruodžio gimė 483,067.

Ežeras Manitoba užima 1,900 ketvirtainių mylių. Atrastas 1783 metais ir buvo pavadintas Lac des Praires.

Pirmas francūzų fortas Kanadoje buvo pastatytas 1678 metais — Fort William, kurio vardu dabar vadinamas miestas prie Superior ežero.

Seniausia pasaulyje tvirtovė buvo pastatyta 3,800 metų pirm mūsų metaskaitlio Susan mieste, Irane.

Visame pasaulyje turi namuose telefoną 117,800,000. Jungtinėse Valstijose išėina 37 ant 100 gyventojų, Švedijoje 33, Kanadoje 29.

New Yorkui tenka 4,204,007 telefonai, Londonui 2,149,000, Montrealui 598,979, Torontui 481,297, o Vancouveriui 221,506.

Antru JAV didmiesčiu tapo Los Angeles su 6,450,000 gyventojų. Čikaga liko trečioj vietoj su 6,395,000 gyventojų.

Izraelyje gyvena 1,695,000 žydų arba 14 procentų visų žydų pasaulyje.

Surinko Montrealietis

Liaudies Balsas

SAVAITINIS KANADOS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS
LEIDŽIAMAS SPAUDOS DRAUGIJOS

Prenumeratos Kaina:

Kanadoje ir Didžiojoje Britanijoje metams \$4.00; pusel metų \$2.00
Visur kitur metams \$4.50; pusel metų \$2.25

LIAUDIŲ BALSAS

160 Claremont St., Toronto 3, Ont., Canada

Telefonas: EMpire 6-4358

ŠVIESUS PROTAS PRIEŠ KARUS

Išvairūs visuomenininkų komitetai, grupės, taipgi ir pavieniai asmenys, kaip Bertrand Russell, spaudžia valstybių galvas, kad jos siektų susitarimo ir sulaukymo ginklavimosi lenktynių, visų pirmiausiai pertraukiant nuklinius bandymus. Šviesus protas nurodinėja, kad dabar, išsivysčius nukliniams ginklams, karas reikėtų tikrai susinaikinti. Džiugu, kad atsiranda vis daugiau įtakingų žmonių, kurie išdrįsta viešai priminti valstybių galvoms apie šią tiesą, kurią taikos judėjimas kelia jau keletas metų.

Ištikro, laikas valstybių galvoms, taipgi ir visiems kitiems lyderiams, vairuojantiems valstybių gyvenimą, pradėti galvoti naujoviškai. Žiūrėti į karus senoviškai nebegalima. Karas tarp armijų yra praeities dalykas. Dabar svarbiausiu frontu būtų miestai su milijonais gyventojų. Nuklinės bombos sugriautų miestus, sunaikintų šimtus milijonų žmonių ir nublokštų žmonių šimtus metų atgal. Atominė radiacija veikiausiai prabaigtų žmonių visai. Nei viena pusė nebūtų laimėjo.

Valstybių galvos, susirinkusios į pasitarimus, turėtų syki ir ant visados nutarti, kad karas išsprendimui tarptautinių problemų yra praeities dalykas. Jos taipgi turėtų daugiau atydos kreipti į išlyginimą tų vietų, kur reikiama tarptautinis trynimasis, o mažiau kreipti atydos į visokias kontroles. Jei nebus taikos, tai jokia kontrolė neįsgebės nuo karo.

Cia svarbi rolė puola ant visų žmonių. Visi žmonės turi keiti savo balsą. Reikia kooperuoti su organizacijomis ir komitetais, kurie siūnia reikalavimus į Genevą, reikalaudami susitarimo nutraukti nuklinius bandymus, uždrausti nuklinių bombų gamybą. Pasisakyti už taiką yra daug lengviau ir pigiau, negu kentėti karo užtrauktas kančias. Apsaugoti žmogų nuo ligos visuomet lengviau, negu gydyti jau susirgusį.

KAIP TEISINGIAU

Didlapiuose rodomas nepasitenkinimas, kad Kuboje sukilėliai, išviję Batistą su sėbrais, šaudė Batisto režimo šalininkus. Girdi, Castra eina buvusio diktatoriaus pėdomis. Bet klausimas nėra toks paprastas.

Castra aiškina, kad jie baudžia mirtimi tik tuos, kurie yra nužudę po 20, 30 ir daugiau kubiečių. Jie nužudė tuos kubiečius ne už vagystę ar plėšimą, o už opozicinę veikimą prieš Batisto režimą. Kyla klausimas, ar būtų teisinga, jei Castros valdžia paliktų nenubaudus žmogžudžių. Visose šalyse žmogžudžiai baudžiami mirtimi. Atsimenate, JAV sudegino elektros kėdę mažų vaikų tėvus būktai už davimą žinių Tarybų Sąjungos pareigūnams.

Jeigu visur mirtis už žmogžudystę, tai tada negalima smerkti ir Kubos vyriausybės. Jei jau galima būtų ką sakyti, tai dėl skubotumo. Militariniai tribunolai gali kartais padaryti klaidą. Bet reikia manyti, kad jie elgiasi atsargiai. Baudžia tikrai tuos, apie kuriuos nėra abejonės. Ir hitlerinius karo kriminalistus sąjungininkai baudė mirtimi.

VYRIAUSYBĖS RAPORTAS

Taip vadinamas "Speech of the Throne" arba vyriausybės raportas, išdėstęs jos darbų programą, nesukėlė entuziazmo ir tarp uoliųjų konservatų. Programa labai "švelni", be aiškių pasisakymų. Vyriausybė žada tą daryti, žada tokius pasiūlymus duoti, žada tokius darbus planuoti ir t. t.

Kas blogiausia, tai kad nesimato tvirto nusistatymo imtis priemonių nedarbo sumažinimui. Ypač akivaizdoje nuolatos didėjančio bedarbių skaičiaus. Reikia atsiminti, kad tai pati svarbiausia šalies problema. Kalbos bedarbiams nieko nepadedą.

KAS NAUJO PASAULYJE

Francūzai jau pradeda jausti De Gaulle valdžios rykštę. Kyla taksai, kyla maisto ir kitų gaminių kainos.

Socialistai irgi apsižiūrėjo, kad klaidą darė remdami De Gaulle. Jie jau ištraukė savo ministrus iš degalistų kabineto. Virsta opozicija. Bet gali būti pavėluota. De Gaulle gavo visą galią, kokios jam reikėjo, kad įvykdžius savo programą.

Belgų Konge įvyko riaušės, per kurias buvo užmušta keli dešimtai negrų. Belgai ima griežtai vietinius, neduodami jiems galvos pakelti.

Belgų Konge, matote, taipgi prasidėjo bruzdėjimas už nepriklausomybę. Vietiniai žmonės pasimojo organizuoti partiją. Belgai, iš savo pusės, griebė jų lyderius. Esą arti 100 suimtų.

Belgai teigia, kad jie vistiek duos nepriklausomybę. Dabar bus leista išsirikinti savivaldybines valdybas, o iš tų tarpo bus sudarytos apylinkių tarybos. Taip laipsniškai Belgų Kongas bus privestas prie nepriklausomybės.

Irakas, kaip matyti, neseks paskui Egiptą, nekalbant jau apie tai, kad jis nesiruošia dėtis prie Egipto.

Minint 6 mėnesių sukaktį nuo perversmo, premjero pusbrolio pulkininkas Mahdawi pareiškė, kad Irake per tą laiką buvo duota žmonėms daugiau demokratiškesnių laisvių, negu kitur per 6 metus.

"Irako demokratinė respublika neis tautinių diktatorių keliu", pridėjo jis.

Sakoma, kad tai buvo taikyta Nasserui, kurs valdo Jungtinę Arabų Respubliką diktatoriškai.

Lenkijoje teisiama Hitle-rio sėbras Erichas Kochas, buvęs vokiečių vadas Lenkijoje ir Tarybų Sąjungoje. Jis kaltinamas vadovavime žudynėms, per kurias buvo sunaikinta 4,000,000 rusų, 160,000 žydų ir 70,000 lenkų civilių.

Prieš jį išstatomi dokumentai, jo įsakymai naciams naikinti ir žudyti žmones. Net buvo grojamos plokštelės su Kocho pasakytomis kalbomis.

Daug laiko praėjo, tačiau piktadarys galų gale susilauks atpildo už savo darbus.

Kubos diktatorius F. Batista bado nekentės. Jis išsirengė šiltą gūstą užsienyje. o turtas Jungtinėse Valstijose ir Dominikanų respublikoje siekia \$100,000,000. Kai kas mano, kad gali būti per pus didesnis.

Tikėsit, ar ne, bet JAV, Daytona Beach mieste, jo namas vertas \$125,000. Čia atbėgo jo du sūnūs.

Daug jo turto esą po kitais vardais.

Sis turtas priklauso Kubos žmonėms, nes iš jų išplėstas. Abejotina, tačiau, kad kas sugrąžins jį Kubos žmonėms.

Manoma, kad Anglijoje parlamento rinkimai nelabai toli. Darbiečiai jau pradeda ruoštis.

Klausimas, žinoma, ką darys konservatai. Jų prestyžas puola. Gal jie panorės laukti, kol jų padėtis pagerės. Žinoma, gali būti ir priešingai. Bijodami pablogėjimo gali paskelbti rinkimus labai greitai.

Tarybiniai mokslininkai sako, kad jie neturėjo nepasisekimų leidžiant sputnikus ir planetą Mečta (Svajonė).

Matyti jie savo prietaisus gerai įrengia.

Į Kairą pribuvo anglų delegacija deryboms su JAR vyriausybės nariais.

Yra galimybių, kad Anglija ir JAR atsteigs santykius, kurie sugriuvo po anglų užpuolimo ant Egipto.

Nesijuokit

Billy Graham, po pasaulį besitrangęs evangelikų pamokslininkas, sakosi esąs geras ekspertas žmonių gydyme tikėjimu.

Bet dabar pats nesigydo tokiomis "gyduolėmis", o kreipiasi į gydytojus.

"Budėkime ir veikime — priešas ypač budrus!!!" šaukia J. Kardelis savo laikraštyje dideliu antgalviu.

Ir kas gi tas budrus priešas? Gi Vatikanas, pažeminęs veiksmus atėmimu pripažinimo jų atstovui.

Budrus ar ne tas jo "priešas", bet šiame atsitikime jis tikrai "aprovė" budriuosisus.

Toronte vienas biznierių neteko pašto įstaigos, kuri buvo jo krautuvė, kadangi jis pakritikavo premjerą Diefenbakerį už per didelį tursinimą prieš karališką šeimą.

Isakymas atimti pašto įstaigą atėjęs iš Ottawos.

Kasžin ar tokia kritika bus negalima ir po to, kai bus priimtas Diefenbakerio "Teisių Bilius"?

Dr. Šaipokas

Paveldėjimas

Antanas Drilinga

Augau aš, kur saulė gintarinė
Iš už miško tyliai rieda,

Kaip mergaitė rausdama,
Kur dangaus mėlynę
Pasivogus gryną,
Neša upė šaltuonėlė,
Akmenėlį risdama.

Kur auksinių varpų jūroj
Žaidžia rytmetinės saulės
Auksasparniai spinduliai,
Kur baltų razienu plotuos
Tinklą voras amžiais audžia,
Ir kur braška plieno plūgas,
Vagą versdamas giliai.

Kur, gailėdamos gintinės, gervės klykia —
Tarsi žada grįžt — ir tolsta
Virtine padangėj neramia.

Kur kadais jaunystė mano
Smėly pėdsakus paliko,
Pėdsakus laukų platybėj,
Rudeniniam arime.

Pėdsakai šie mūsų gimę —
Juos kovoj krauju aplaistė
Už gimtų laukų ramybę kritę mylimi draugai.
Ir iš jų aš paveldėjau —
Kaip švenčiausią palikimą —
Meilę žemei, gimtai žemei!
Ir gyvens jinai — ilgai!

Pastabos

JAV valstybės sekretorius kalbąs jau apie diržų veržimą.

Girdi, jei amerikiečiai nori atsilaikyti prieš TSRS ekonominę "agresiją", jie turi ruošti pakentėti.

Taigi, matote, kaip greitai vėjas apsisuko.

Pirmiau šaukė, kad TSRS nieko nėra, o dabar jau "pavojus" Amerikai.

Dulleso akimis žiūrint, "pavojus" labai didelis.

Jis paeina iš to, kad socialistiniai kraštai galės suteikti daugiau gaminių nesocialistiniams kraštams, ypač atsilikusiems.

Ne tik kad rinkos gali sumažėti, bet ir tų šalių žmonių simpatija gali pakrypti linkui komunistinių šalių.

Kol nebuvo konkurencijos, Amerikos kapitalas galėjo pigiai pirkti žaliavas, aliejų ir maistą kitur pigiai, o gatavus gaminius parduoti brangiai.

Dabar tie gerieji laikai gali išnykti.

Norint laikytis, reiks ne tik savo prekes pigiau parduoti, bet ir už žaliavas brangiau mokėti.

Tikrai "baisus komunizmo pavojus".

Tuo metu, kada premjeras Diefenbakeris kalbėjo parlamente apie darbus bedarbiams, tai Nova Scotijoje buvo atleista iš darbo 4,000 angliakasių.

Kompanijos susipylusios kalnus anglies, o pareikalavimas nedidelis.

Kalbos eina apie paleidimą į bedarbių eiles desėtkų tūkstančių darbininkų kitose vietose, pavyzdžiui, orlaivių industrijoje.

Nedarbas, stoka socialio užtikrinimo, yra pats didžiausias šios santvarkos blogumas darbo žmogui.

Jei kas ir turi darbą, tai visą gyvenimą turi taupyti kaip išgalėdamas, kad ištikus ligai ar nedarbui nereikėtų išmaldų prašinėti.

Ant kiek žmogus saugus, parodo streikai.

Kai tik darbininkai nustoja dirbę, tuojais reikalinga jiems pagalba.

Neturi užtektinai net streiko metui.

Tiesa, ne visi tokioj padėtyj, bet didžiama.

Baimė dėl ateities kenčia didžiama darbo žmonių.

J. Y.

Fidel Castro, Kubos revoliucionierių lyderis, su savo adjutantais, įėjimo į Havaną metu. Jis žada įvesti ekonomines reformas, atsteigti demokratine santvarka. Tuo tarpu, kaip raportuoja iš Kubos, smarkiai baudžiami Batisto sėbrai, kankinėj ir žudė Batisto oponentus.

Laisvės Sąvoka

S. KARPĖ

Francūzai turi labai gražų obalsį: "Laisvė, lygybė, brolybė". Ir kitur, ypač šioj pusėj taip vadinamos "geležinės užuolaidos", labai daug kalbama apie laisves. Aną dieną mūsų premjeras, kalbėdamas Toronte, iškėlė obalsį, kad visos šalys susidarytų vienodą sąvoką apie laisvę. Važinėdamas po pasaulį jis suradęs, kad ne visur vienodai suprantama laisvės sąvoka. Pavyzdžiui, Pakistane jam pasakė, kad jiems laisvė yra duona.

Bet ar galima suderinti žmonių supratimą apie laisvę? Abejoju. Už tai, kad laisvė tereikia tik vieną dalyką — laisvę, o žmonių norai visai nesupuola. Vagis, aišku, nori, kad jam būtų laisvė vogti ir plėšti. Gembleris nori, kad jam niekas netrukdytų gembleriauti. Kapitalistas nori laisvės išnaudoti kitus ir krautis pelnus. Darbininkas nori būti laisvas nuo išnaudojimo. Mes surasime šimtus skirtingų troškimų.

Kaip jau visi gerai žinome, tokios absoliutės laisvės nėra ir negali būti. Užtenka tikrai žvilgtelėti į įstatymus, kad gauti supratimą, kiek suvaržymų yra. Tau nevalia per greitai važiuoti. Tau nevalia pravažiuoti skersgatvį prieš raudoną signalą. Tau nevalia važiuoti prisigėrus svaigalų. Tau nevalia dirbti "viešpaties dieną". Nevalia vogti, nevalia apgaulinėti. Visuomenė būtų tikra anarchija, jeigu nebūtų žmogaus laisvė aprubežiuota.

Be abejonės, tokiais laisvės suvaržymais ginčų nėra.

Jei ir nepatinka tie suvaržymai, didžiama supranta, kad be jų negalima apsieiti. Gincas eina daugiausia apie klasių laisvę. Apie tai reikia ir kalbėti.

Diefenbakeris turėjo mintyje tokias laisves, kokios egzistuoja Kanadoje, Jungtinėje Valstijoje, Britanijoje ir nekuriose kitose buržuazinės demokratijos šalyse. Mat jis surado, kad Pakistane ir daugelyje kitų šalių nėra nei tiek, kiek Kanadoje. Bet jis matyti visai nesigilina į tai, kas tas laisves nusako.

Gerai atsimename, kad ir Kanadoje pirmiau nebuvo tokių laisvių. Jo bendraminčio Benetto valdymo metu Kanadoje siautė beveik tokia reakcija, kokia buvo Kuboje prieš Batisto. Tai buvo geležinio kumščio valdžia. Dabar visai kas kita. Ir kodėl taip yra?

Santvarkos demokratiškumą nusveria padėtis šalyje, klasiniai santykiai. Kada šalyje yra didelis klasinis įsitempimas, tuomet negalima tikėtis didelės laisvės. Benetto laikais Kanadoje siautė ekonominis krizis. Darbo žmonių kovingumas buvo didelis. Buržuazija negalėjo miegoti. Ji bandė varžyti darbo žmonių judėjimą. Dabar ekonominė padėtis geresnė, klasinis įsitempimas mažas. Be to, darbo žmonių judėjimas, vyriausiai unijinis, tvirtas, negalima visai nesiskaityti su juo.

Bet aplamai imant, Kanadoje laisvė nėra tas pats kapitalistams ir darbininkams. Šių klasių laisvę nusako jų ekonominis pajėgumas. Ka-

pitalistai gali būti pilniausiai laisvi, nes jų nevaržo joki ekonominiai sunkumai. Jie prie to, turi savo kontrolėj ne tik valdžią, bet ir daug ką kita. Jų kontrolėj radijas, televizija, spauda, mokyklos, įstaigos ir kita. Jiems visur durys atdaros.

Darbo žmonės turi pilniausią laisvę dirbti ištikiškai, klausyti valdančios klasės patvarkymų. Tiesa, jie turi teisę streikuoti, jeigu kitaip negalima išgauti pagerinimą atlyginimo ir darbo sąlygų. Jie, be abejonės, laisvi visa kita daryti, jei išgali, tik jų kišenė nieko neišgali. Jie dažnai būna priversti sėdėti vietoje ir džiaugtis, kad duoną užsidirba. Jų laisvę nusako jų ekonominis pajėgumas.

Buržuaziniai propagandistai šaukia, kad socialistiniuose kraštuose nėra užtektinai laisvių. Jie dalinai teisingi. Tenai, matote, nėra kapitalistų klasės, kurios nevaržytų joki ekonominiai trūkumai. O darbo žmonės, kad ir turėdami valstybės aparatą savo rankose, valdydami visą turta, vistiek negali pasidaryti visi kapitalistais. Jie liuosi nuo išnaudojimo, jiems priklauso viskas, bet jų tarpe nėra tokių dykaduonių, kurie švaistytųsi nieko nedirbdami ir lėbautų be perstojo. O reikia atsiminti, kad tos šalys, kur darbininkai valdo, buvo atsilikusios, labai nukentėjo nuo vidujinių ir išlaukinių priešų. Bet ir tada, kada ekonominiai jos pasivys turtingiausios šalys, socialistinėse šalyse nebus dykaduoniautojų, parazitiskų klasių.

Iš to, kas pasakyta, galite susidaryti aiškia išvada, kad laisvė nėra ir negali būti tas pats visiems. Taipgi, kad kiekvienoje valstybėje laisves nusako esanti padėtis, klasiniai santykiai. O kadangi ne visur vienoda padėtis ir klasiniai santykiai, tai ir laisvė ne vienoda. Tokiai padėčiai esant, niekaip nebus galima padaryti kokį nors tarptautinį susitarimą laisvių atžvilgiu.

Mūsų premjeras, kalbėdamas apie laisvės supratimą, greičiausiai tiktai taip sau kalbėjo, kad buvo reikalas pakalbėti. Jis galėjo ir veikiausiai gerai žino, kad pusė milijono bedarbių Kanadoje negali turėti laisvės, kokią jis vaizduojasi, ir niekad neturės, kol jų padėtis nepasikeis. Bedarbių problema yra daug svarbesnis šios šalies reikalas, negu supratimas, kas iš tikrųjų yra laisvė.

TOKIJO. — Japonijos sostinė Tokijo miestas yra didžiausias miestas pasaulyje žmonių skaičiumi. Jame gyvena 8,858,835 asmenys.

Londono 1955 metais buvo 8,289,910 gyventojų.

ŠYPSENOS

Jis tikras ekspertas

"Ar teisybė, kad jūsų vyras gerai nusimano apie arklių lenktynes?" buvo užklausta arklių lenktynių entuziasto žmona.

"Tikriausias ekspertas", atšovė moteris. "Jis visuomet prieš lenktynes žino kuris arklys išlaimės, o po lenktynių jis visuomet žino, kodėl neišlaimėjo".

Jis neišgali

"Aš negaliu turėti automobilį", skundėsi draugas draugui.

"Aš maniau, kad tu turi automobilį".

"Taip, turiu. Štai kodėl aš žinau, kad aš negaliu turėti".

Čempionai

Stambus vyras, valgant pietus restorane, sugalvojo paskambinti žmonai, bet bijojo palikti brangią skrybėlę, tad jis prisegė prie skrybėlės raščiuoką: "Ši skrybėlė priklauso čempionui kumštinkui ir neužmirškite, kad aš sugrįšiu".

Kada sugrįžo, skrybėlės vietoj rado kitą raščiuoką: "Skrybėlę paėmė čempionas bėgikas ir jis niekad nebegrįš čia".

Laiškas iš Argentinos

Brangūs draugai Liaudies Balso leidėjai:

Pirmoj vietoj sveikiname jus, draugai, iš Argentinos, ir linkime pradėti naujus metus su daug pasisekimų kaip visuomeniniame, taip ir privatiname darbe.

Padėtis pas mus — nepavydėtina. Prekių kainos per paskutinius 2-3 mėnesius pakilo tris ir dar daugiau kartų. Dvi dienos į savaitę visai uždrausta pardavinėti mėsą, nežiūrint to, kad ji tiek pa-brango, kad darbo žmogul nebeprieinama.

Nafta, už kurią iki šiol mokėjom po 2 pezus už litrą, po naujų metų bus 6 pezai už litrą. Mat nauji mūsų naftos savininkai, dėdės Samo šulai, nenori parduoti naftą pigiai.

Žodžiu sakant, padėtis kasdien blogėja. Šalis eina prie krizės krašto.

Su draugiškais linkėjimais,
T. A.

MASKVA. — Tarybiniai mokslininkai teigia, kad už 40 metų žmogui nereiks miegoti ilgiau kaip 1 valandą į parą.

Jie taipgi sako, kad kelionės į mėnulį bus paprastas dalykas.

Mokslo Klausimais

J. Požela ir A. Kancerevičius
Fiz.-mat. mokslų kandidatai

Nauji Atomai

(Tęsa)

Dar nuostabesnėmis savybėmis pasižymi mezoatomai. Tačiau, prieš nagrinėdami juos, trumpai susipažinsime dar su dviem dalelėmis.

1935 m. japonų fizikas-teoretikas Jukava priėjo išvados, kad gamtoje turi egzistuoti dalelės, lengvesnės už protonus, bet sunkesnės už elektronus. Sekančiais metais, tiriant kosminius spindulius, viena tokių dalelių buvo rasta ir pavadinta miu-mezonu. Ji pasirodė esanti apie 208 kartus sunkesnė už elektroną, tačiau trumpaamžė — gyvuojanti vos 2,2.10-6 sek. ir po to suskylanti į kitas daleles. Beveik po 10 metų taip pat kosminiuose spinduliuose buvo aptikta dar viena dalelė su savybėmis, panašiomis į tas, kurias numatė Jukava. Pastaroji buvo pavadinta pi-mezonu. Pi-mezonas 273 kartus sunkesnis už elektroną, taip pat nestabilus (savaimė skyla į kitas daleles), o jo gyvavimo laikas apie 100 kartų trumpesnis negu miu-mezono. Vėliau paaiškėjo, kad miu-mezonai yra dviejų rūšių — teigiami ir neigiami, o pi-mezonai net trijų: teigiami, neigiami ir neturintieji elektros krūvio. Toliau kalbėsime tik apie neigiamus mezonus.

Vadinasi, be elektronų, gamtoje yra ir kitų neigiamai įelektrintų dalelių. Kyla klausimas, ar negali kokiu nors būdu susidaryti sistema, kurioje aplink branduolį skrieti ne elektronai, o mezonai. Įvairių mokslininkų atlikti bandymai bei teoriniai samprotavimai davė teigiamą atsakymą. Atomas, kuriame elektrono vietą užima mezonas, ir yra vadinamas mezoatomu: miu-mezoatomu ar pi-mezoatomu, priklausomai nuo tos, koks mezonas "pavarduoja" atome elektroną. Paprasčiausias mezoatomas sudarytas iš protono ir aplink jį skriejančio mezo. Tokia sistema vadinama mezovandeniliu. Tai naujas atomas. Jis iš esmės skiriasi nuo įprastinių. Priešingai pozitroniui, mezovandenilis turi branduolį, tačiau neturi elektrono. Sudėtingesnį mezoatomą sudaro branduolys ir aplink jį skriejantieji mezonas bei elektronai.

Kaip susidaro, kaip tiriami ir kuo ypatingi mezoatomai? Miu- ar pi-mezonas, pralėkdamas arti atomo branduolio, gali būti sulauktytas elektrinių jėgų, vei-

kiančių tarp teigiamo branduolio ir neigiamo mezo. Tos jėgos "pririša" mezoną ir jis ima skrieti aplink branduolį tam tikra orbita, sudarydamas mezoatomą. Pakliuvęs į kurią nors orbitą, mezonas nepasilieka joje visam laikui, o pereina į žemesnes orbitas, išsidėsčiusias arčiau branduolio, kol pagaliau pasiekia žemiausiąją, esančią arčiausia branduolio centro. Mezonui, kaip ir elektronui, perėjus atome iš vienos orbitos į kitą, išspinduliuojamas šviesos kvantas. Būdingas spinduliavimas, lydintis mezo "šokinėjimą" orbitomis, išduoda mums mezoatomo sudarymą ir yra pagrindinis šaltinis mezoatomams tirti.

Mezono orbitos išsidėsčiusios žymiai arčiau branduolio centro negu atitinkamos elektronų orbitos ir tiek kartų arčiau, kiek kartų mezonas sunkesnis už elektroną. Miu-mezoatomo žemiausios orbitos skersmuo yra apie 208 kartus mažesnis už elektrono žemiausios orbitos skersmenį. Įvairiuose atomuose skriejančių aplink branduolį dalelių orbitų skersmenys tuo mažesni, kuo didesnis atomo branduolio krūvis. O paties branduolio skersmuo yra tuo didesnis, kuo didesnis krūvis turi branduolys, o tuo pačiu, kuo sunkesnis yra atomas. Todėl einant nuo lengvų atomų prie sunkesniųjų, jų branduolių skersmenys auga, o aplink branduolius skriejančių mezonų orbitų skersmenys visą laiką mažėja; mezonų orbitos gana greit artėja prie branduolio. Pasirodo, kad jau cinco mezoatome (mezocinke) žemiausioji mezo orbita siekia branduolį, o dar sunkesnių atomų atveju ji visa yra branduolio viduje. Taigi gauname labai įdomią ir nelauktą išvadą, kad sunkiuose mezoatomuose mezonas gali skrieti ne tik aplink branduolį, bet ir pačiame branduolyje. Pavyzdžiui, mezošvinio miu-mezonas beveik pusę savo gyvavimo laiko praleidžia branduolyje, apsiskudamas ten šimtus milijonų kartų aplink branduolio centrą. Turint galvoje neįprastai didelį branduolio tankį, toji išvada tikrai yra nelaukta ir sunkiai suvokiama. Juk vienas kubinis milimetras branduolinės medžiagos, t. y. medžiagos, sudarytos iš sandriai sukrautų atomų branduolių, svertų apie šimtą tūkstančių tonų. Nepaisant to, mezonas tokiame medžiagoje juda visai

laisvai, be jokio pasipriešinimo. Tenka manyti, kad branduolinė medžiaga, bent toji branduolio sritis, kurioje juda mezonas, nors ir labai tanki, yra visiškai skaidri, visai nepasizymi klampumu.

Mezoatomai, kaip ir pozitronis, yra trumpaamžiai: mezonui suskilus, mezoatomas virsta paprastu atomu ir tęsia savo įprastinį gyvenimą. Tačiau tokia "laiminga" pabaiga būdinga tik miu-mezoatomams. Pi-mezoatomus dažniausiai ištin-ka kitoks likimas. Jei tik pi-mezonas prisitartina pakankamai arti branduolio dar nespėjęs suskilti, įvyksta gana sudėtinga branduolinė reakcija, kurią apibūdinami, fizikai sako, kad branduolys pagavo mezoną. Šios reakcijos pasekmėje mezonas virsta kita dalele, o pats branduolys suskyla į daugybę skeveldrų. Jei toks skilimas įvyksta fotoplokštelės emulsijoje, fotoplokštelė išryškina, gaunamas būdingas žvaigždės tipo vaizdas, dėl kurio pats skilimas kartais vadinamas žvaigžde.

Miu-mezonus branduoliai pagauna retai, todėl miu-mezonas gali skrieti, palyginti, ilgą laiką ir žemiausioje orbita, net branduolio viduje. Pi-mezonus branduoliai pagauna labai dažnai ir kuo sunkesnis branduolys, tuo intensyviau vyksta pagavimas. Todėl pi-mezonai ne tik neįeina į branduolio vidų, bet net nepasiekia savo žemiausios orbitos. Tą faktą neabejotinai patvirtina bandymai. Pi-mezoatomai, ypač sunkesnieji, nespinduliuoja šviesos kvantų, atitinkančių pi-mezono perėjimus į žemiausiąją orbitą. Pi-mezonas mezoatome dažniausiai neišgyvena ir to trumpo laiko, kurį jis gyvuoja būdamas laisvas: jį, nespėjęs dar suskilti, pagauna branduolys. Todėl susidaręs pi-mezoatomas egzistuoja apie 10,000 kartų trumpiau negu miu-mezoatomas.

Labai įdomi 1954 m. tarybinio fiziko Zeldovičiaus iškelta idėja pagal kurią mezoatomai sąlygoja iš esmės naują lengvųjų branduolių sintezės galimybę. Žinoma, kad, pavyzdžiui, sunkiojo vandenilio (deuterio) ir helio atmainos (vadinamojo helio izotopo-3) branduoliai, susijungdami ir sudarydami helio atomo branduolį, išskiria milžiniškai daug energijos (1 kilogramas tokio branduolinio kuro prilygsta 7,000 tonų benzino.)

Tačiau, kad branduoliai galėtų, nugalėdami tarp jų veikiančias elektrines atostūmio jėgas, pakankamai suartėti ir susijungti, jiems reikia suteikti kolosalinius greičius, pakeliant temperatūrą, pavyzdžiui, iki šimtų

Iš KLLD C.K. Raštinės

Naujus Metus Pradedant

Pradedant Naujus Metus veržiasi troškimas palinkėti visiems mūsų Draugijos nariams, narėms ir visiems pažangiejiems geros sveikatos, ryžtingumo ir sėkmės darbuose dėl savo Draugijos, darbuose taikos reikalams, sėkmės kovoje už Kanados darbo žmonių geresnį būvį 1959 metais.

Pradedant naujus metus būtina tenka pažvelgti į mūsų Draugijos veiklą ir atsiekimus, ir trūkumus ir nuostolius pereinamais metais.

Pirmiausia tenka prisiminti, kad mūsų Draugijos, kai kuriose kuopose, beveik daugumoj, įsivyravo savo Draugijos reikalų nedakalnavimas. Paimkime, kad ir

milijonų laipsnių. Tai ir sudaro pagrindinį problemos sunkumą. Visai kas kita, kai vietoj paprasto deuterio reakcijoje dalyvauja mezodeuteris. Mezonas, skriedamas labai arti branduolio, lyg ir neutralizuoja branduolio krūvį. Todėl mezodeuteris gali prieiti pakankamai arti kitų branduolių ir sukelti branduolių sintezės reakciją esant normaliai temperatūrai. Mezonas šiuo atveju atlieka savotiško katalizatoriaus vaidmenį. Prieš porą metų "šaltoji" branduolių sintezės reakcija buvo gauta ir eksperimentiniu būdu. Toji branduolinė reakcija, taip pat daugelis cheminių junginių, kuriuose dalyvauja mezoatomai, patvirtina mezoatomo "pilietybės" teises.

Tiek pozitronis, tiek ir mezoatomai pradėti tirti visai neseniai, tačiau labai intensyviai. Šiam reikalui ypač padeda tai, kad tiek pozitronai, tiek ir mezonai dabar gaunami laboratorijose panaudojant dalelių greitintuvus. Nauji dalelių greitintuvai (Tarybų Sąjungoje paleistas galingiausias pasaulyje sinchrofazotronas) sudaro dar platesnes galimybes įvairioms dalelėms ir naujo tipo atomams gauti bei tirti. Naujų dalelių ir įvairių jų hibridinių, neįprastų sistemų nagrinėjimas labai aktualus ir svarbus šiuolaikiniam mokslui. Jau dabar mezoatomų bei pozitronio tyrimas davė vertingų duomenų apie mezonų gyvavimo laiką, masę, leido patikslinti branduolių sintezės naujas galimybes, patvirtino kai kurias svarbias teorines fizikos išvadas. Tačiau nauji atomai — ir tie, kuriuos čia aptarėme, ir tie, kurie bus dar atrasti bei sukurti — dar daugiau paslapčių mums atskleis, kurias pažinę, galėsime spręsti lar sudėtingesnes mokslo problemas.

tą — KLLD Centrinis Komitetas, kiekvienais metais skelbia laike gegužės mėnesio spaudos platinimo ir naujų narių gavimui vajų, bet pasekmės būna labai nežymios. Taip yra veikiausia todėl, kad kuopos savo susirinkimuose apie tai permažai, o kai kur gal visai nediskusuoja ir neprisirengia pravedimui to darbo? Kai kas sako "dėl savo Draugijos turime dirbti visados", tai yra apskritus metus, bet tas "visados" dažnai palieka "niekadus".

Veikiausia toks vaju bus skelbiamas ir šiais metais. Todėl prašome visų narių, o ypatingai kuopų valdybų, iš anksto apie tai galvoti ir pasvarstyti kuopų susirinkimuose. Turime 12 KLLD kuopų, jei kiekviena kuopa pasistengtų gauti bent po 2-3 naujus narius, tai labai nedaug, o dėl Draugijos būty apie 30 naujų darbuotojų.

Pereitais metais nelaboji mirtis išplėšė keturius mūsų Draugijos narius, būtent: P. Kauspėdą ir M. Motužą, montrealiečius; F. Jankauską ir J. Šliumbą, torontiečius. Lai jiems būna lengva išsėtis amžinai Kanados žemėje.

Kas Buvo Nuveikta Bei Atsiekta

Būtų neteisinga sakyti, kad KLLD kuopos bei nariai visų savo užduočių nepaiso, nes taip nėra. Kuopos ir nariai parengimais ir asmeninėmis aukomis kiekvienais metais sukelia nemažas sumas pinigų išlaikymui vienintelio Kanados pažangių lietuvių laikraščio — Liaudies Balsas. Kai kurios kuopos bei nariai gražiai atsirekomenduoja parendami KLLD Centralinį fondą. Nors gal neperdaugiausia, bet sukeliama palai-kymui "Canadian Tribune". Taikos išlaikymo reikalams ir šiek tiek Laisvei ir Vilniai. O tas reiškia, kad jei kuopos ant kurio nors darbo susikoncentruoja, tai labai gražiai jį praveda.

Duoklių pasimokėjimas pereinamais metais, su mažomis išimtimis, gražiai atliktas. Septynios KLLD kuopos pilnai pasimokėjo beveik pradžioje metų (apie jas jau buvo rašyta). Nors biskutį pasivėlavusi, bet pilnai pasimokėjo ir Lethbridge kuopa. Didžiausios kuopos, Toronto ir Montrealo, nors ten kolektojuant duokles sekretoriam tenka smarkiai padirbėti, bet ir jos visai baigia atsilginti. Turime tik vieną kuopą truputį susiubavusią, veikiausiai dėl ten įvykusio keliolikos savaičių streiko. Veikiausia jie atsigavę greit atsiskaitys.

Džiugu prisiminti, kad Albertos pavieniai nariai ir visa hamiltoniečių kuopa pilnai duokles pasimokėjo jau už 1959 metus. Priedui, Hamiltoniečiai viena nauja narė. Bravo hamiltoniečiams ir Albertos pavieniams!

Darbštieji Montrealo ir Toronto kuopų sekretoriai, L. Kisielius ir T. Rimdžius, prisiuntė bei pridavė po gerą pluoštą duoklių taipgi jau už šiuos metus. Tai graži pradžia, lai būna jiems didelis ačiū. Mes tikimės, kad visos kitos KLLD kuopos duoklių kolektavimu jau rūpinasi.

Kiti Reikalai

Priklausanti nariams knyga - "Iš -Atsiminimų", kurią parašė Dr. J. Kaškaitis, LLD Centro Komiteto pastangomis mūsų kuopoms išsiųsta dar prieš naujus metus. Jei kurios kuopos neužtektinai gavo, tai prašome rašyti KLLD Centro Komitetui.

Reikia pasakyti, kad knyga labai įdomi. Gerbiamas Daktaras Kaškaitis joje paberia visas savo gyvenime pergyventas skriaudas ir džiaugsmus, nuo pat vaikystės iki šių dienų. Skaitant šią knygą nevienam teks prisiminti ir savo paties pergyvenimai. Tie, kurie ją pradės skaityti, tikrai nepaliks neperskaite. O tie, kurie jos neskaitys, tikrai save nusiškriaus.

Kuopos, kurios pravedė balsavimus už KLLD Centrinį Komitetą, tai prašome nepamiršti sugražinti blankas su balsavimo rezultatais, iki šio mėnesio 25-tos dienos.

Kada susirinkę naujai perrinktas KLLD Centrinis Komitetas, veikiausia praves naujų tarimų. Apie tai bus pranešta vėliau.

Aukos įvairiems KLLD Reikalams

Pastaruoju laiku įvairiems Kanados Lietuvių Literatūros Draugijos reikalams aukų gauta sekančiai:

A. Balčiūnas, Montreal, prisiuntė aukų \$7.00. Aukojo: A. Balčiūnas \$2.00 ir K. Radzišauskas \$5.00.

A. Plečkaitis, Radway, Alta., prisiuntė \$6.00. Tai jojo ir A. Petkaus, Spruce Field, Alta., duoklės už 1959 metus ir nuo abiejų auka \$1.70.

Tadas Rimdžius, Toronto kuopos sekretorius, kartu su duoklėmis, pridavė \$11.90 aukų. Aukojo: P. Astyla, Hamilton, \$2.00; Ch. Morikūnas ir J. Indriūnas po \$1;

B. Minotas, Cold Water, Ont., 90 c.; V. Bulzys, Weston, Ont., 60 c.; J. Kuktoras 50 c.; J. Berškys ir M. Dabravolskis po 45 c.; M. Galinaitis \$2.00; J. Kiškūnas ir A. Kavaliauskas po 85 c. ir A. Antanavičius 40 c.

Montrealiečiai per L. Ki-

Minime Penkių Metų Liūdą Sukaktį
Nuo Mirties

Domininkos Alksnienės

Mirusios sausio 23 d. 1954 m.

Su gailesčiu ir liūdėsiu širdyse minime mūsų mylėtą ir mus mylėjusią brangią žmoną ir motinėle

Petras Alksnis
Duktė Adelė
Sūnūs Vitas ir Petras

Kaip Eina LB Vajus

Laikė praėjusios savaitės gražiausiai pasirodė su vajuos veiklos rezultatais tai Montrealo-Verduno draugai ir draugės. Jie prisiuntė naują ir daug atnaujintų prenumeratų ir \$157.50 aukų. Jie su tokiu gražiu pasidarbavimu visiškai priartėjo prie pirmo rajono aukų kvotos išpildymo. Taipgi labai gražiai papildė vajuos darbo rezultatus ir Port Arthur draugai. Jie per J. Legą prisiuntė dar \$27.00 aukų uždėję gražų ir labai reikiamą kaupą ant trečio rajono aukų kvotos. Windsor draugai taipgi gražiai atsiliepė daug prisidėdami prie antro rajono aukų kvotos išpildymo.

Iš JAV gražiai atsiliepė su naujomis ir atnaujintomis prenumeratomis ir prisiuntė \$17.00 surinktų aukų Brocktono, Mass., draugai. Bendrai antro rajono draugai gražiai pažengė pirmyn su naujų prenumeratų gavimu, bet dar vis tolokai atsilikę su aukų kvotos išpildymu.

Iki sausio 19 d. vidurdienio iš rajonų yra gauta sekančiai:

Iš pirmo rajono 13 naujų prenumeratų ir \$874.00 aukų.

Iš antro rajono 38 naujos prenumeratos ir \$1,727.04 aukų.

Iš trečio rajono 9 naujos prenumeratos ir \$545.00 aukų.

Iš ketvirto rajono 11 naujų prenumeratų ir \$258.00 aukų.

Iš JAV 26 naujos prenumeratos ir \$506.75 aukų.

Brazilijoje ir Skotijoje gauta po vieną naują prenumeratą.

sielį: J. Vaitiekūnas 85 c. ir vienas mažiau.

Visiems aukavusiems ir pasidarbavusiems kolektavime duoklių bei aukų priėmimo, vardu KLLD C. K., didelis proletariškas ačiū.

P. Gutauskas
KLLD C. K. Sekretorius
P. O. Sta. C., Box 1007,
Toronto 3, Ont.

Bendrai laikė šio vajuos gauta 99 naujos prenumeratos ir \$3,910.79 aukų. Iki būtinosios vajuos kvotos dar trūksta gauti 26 naujų prenumeratų ir \$589.21 aukų.

Vajininkai punktų turi sekančiai:

Toronto vajininkai	1,977
Montrealo vajininkai	1,255
Winnipeg vajininkai	363
Hamiltono vajininkai	331
Vancouverio vajininkai	253
Port Arthur vajininkai	253
Windsoro vajininkai	186
Brooklyno vaj.	175
Chicagos vaj.	154
So. Bostono vaj.	83
Rochesterio vaj.	72
Waterburio vaj.	56
Red Lake vaj.	54
Delhi vaj.	52
Kapuskasingo vaj.	48
Atikokan vaj.	31
Miami vaj.	31
Lethbridge vaj.	20
Brocktono vaj.	23

Ir 24 kiti vajininkai ar jų grupės turintieji po mažiau kaip po 30 punktų, kurių skaičius laikė praėjusios savaitės nepasikeitė, čia nekartojami.

Toronto vajininkų tarpusavinės lenktynės sulėtėjo. Tik du pirmieji vajininkai pažengė pirmyn. Dabar jie turi punktų sekančiai: J. Valaitis 379; A. Daukantas 260 ir J. Valunas 103.

Sunkus vajuos darbas baigiasi šios savaitės laikotarpyje. Ateinančios savaitės LB laidoje teks patiekti galutinus vajuos rezultatus. Paprastai po didelių darbymečių ruošiamos užbaigtuvės. KLLD Toronto kuopa sausio 31 d. ruošia vajuos užbaigtuvių banketą pagerbimui sunkiai dirbusių vajininkų. Prašome ir kitų vietovių pažangius lietuvius pasirūpinti, kad būtų suruoštos vajuos užbaigtuvės. Kur nėra galimybės suruošti didesnių parengimų, tai patartina suruošti nors kokias suėigas ar staigmenes dėl pagerbimo geriausiai pasidarbavusių vajininkų. Šiame reikale prašome gerų norų pažangius lietuvius imtis iniciatyvos. Atminkime, kad mū-

Kas Kaip Remia Liaudies Balsą

J. Legas, Port Arthur, Ont., prisiuntė keletą atnaujintų prenumeratų ir dar ten draugų sudėtus \$27.00 aukų. Aukojo: J. Sklenys \$16.00; W. Roželė \$6.00; P. Liugas \$3.00; W. Kureckis ir A. Maleckis po \$1.00.

A. Janušiai, Montreal, paaukojo \$2.00.

J. Lesevičius, Montreal, prisiuntė naują ir keliolika atnaujintų prenumeratų ir \$52.50 surinktų aukų. Aukojo: Petras Šuplevičius \$20.00; Nežinomas \$10.00; Jonas \$6.00; Jonyla \$5.00; S. Walton \$2.00; J. Brundza, A. Budauskienė, F. Nekrušis, A. Tamašauskas, Joe, P. Kazlauskas, Anthony, B. Kontaplis ir S. Bačkauskas po \$1.00.

Ch. Martin, Windsor, Ont., atsinaujindamas prenumeratą, prisiuntė nuo savęs ir M. Michaliuk po \$2.00 aukų.

S. Penkauskas, Lawrence,

Ont., prisiuntė keletą atnaujintų prenumeratų ir dar ten draugų sudėtus \$27.00 aukų. Aukojo: J. Sklenys \$16.00; W. Roželė \$6.00; P. Liugas \$3.00; W. Kureckis ir A. Maleckis po \$1.00.

A. Janušiai, Montreal, paaukojo \$2.00.

J. Lesevičius, Montreal, prisiuntė naują ir keliolika atnaujintų prenumeratų ir \$52.50 surinktų aukų. Aukojo: Petras Šuplevičius \$20.00; Nežinomas \$10.00; Jonas \$6.00; Jonyla \$5.00; S. Walton \$2.00; J. Brundza, A. Budauskienė, F. Nekrušis, A. Tamašauskas, Joe, P. Kazlauskas, Anthony, B. Kontaplis ir S. Bačkauskas po \$1.00.

Ch. Martin, Windsor, Ont., atsinaujindamas prenumeratą, prisiuntė nuo savęs ir M. Michaliuk po \$2.00 aukų.

S. Penkauskas, Lawrence,

Ont., prisiuntė keletą atnaujintų prenumeratų ir dar ten draugų sudėtus \$27.00 aukų. Aukojo: J. Sklenys \$16.00; W. Roželė \$6.00; P. Liugas \$3.00; W. Kureckis ir A. Maleckis po \$1.00.

A. Janušiai, Montreal, paaukojo \$2.00.

J. Lesevičius, Montreal, prisiuntė naują ir keliolika atnaujintų prenumeratų ir \$52.50 surinktų aukų. Aukojo: Petras Šuplevičius \$20.00; Nežinomas \$10.00; Jonas \$6.00; Jonyla \$5.00; S. Walton \$2.00; J. Brundza, A. Budauskienė, F. Nekrušis, A. Tamašauskas, Joe, P. Kazlauskas, Anthony, B. Kontaplis ir S. Bačkauskas po \$1.00.

Ch. Martin, Windsor, Ont., atsinaujindamas prenumeratą, prisiuntė nuo savęs ir M. Michaliuk po \$2.00 aukų.

S. Penkauskas, Lawrence,

Ont., prisiuntė keletą atnaujintų prenumeratų ir dar ten draugų sudėtus \$27.00 aukų. Aukojo: J. Sklenys \$16.00; W. Roželė \$6.00; P. Liugas \$3.00; W. Kureckis ir A. Maleckis po \$1.00.

A. Janušiai, Montreal, paaukojo \$2.00.

J. Lesevičius, Montreal, prisiuntė naują ir keliolika atnaujintų prenumeratų ir \$52.50 surinktų aukų. Aukojo: Petras Šuplevičius \$20.00; Nežinomas \$10.00; Jonas \$6.00; Jonyla \$5.00; S. Walton \$2.00; J. Brundza, A. Budauskienė, F. Nekrušis, A. Tamašauskas, Joe, P. Kazlauskas, Anthony, B. Kontaplis ir S. Bačkauskas po \$1.00.

Ch. Martin, Windsor, Ont., atsinaujindamas prenumeratą, prisiuntė nuo savęs ir M. Michaliuk po \$2.00 aukų.

S. Penkauskas, Lawrence,

Mass., prisiuntė nuo LLD 37 kuopos \$5.00 aukų.

P. Kisieliene, Montreal, prisiuntė keletą atnaujintų prenumeratų, nuo Kanados Lietuvių Literatūros Draugijos Montrealo kuopos \$100.00 aukų ir nuo E. Macevich ir W. Pakirskio po \$1.00 aukų.

L. Svirplys, Windsor, Ont., prisiuntė keletą atnaujintų prenumeratų ir \$25.50 surinktų aukų. Aukojo: F. Vitas ir L. Svirplys po \$6.00; Smulkus \$5.50; S. Kunsaitis \$4.00; J. Bartulis \$2.00; A. Gegzna ir F. Sciukas po \$1.00.

A. Zebraitis, Chicago, Ill., prisiuntė \$2.00 aukų.

B. Kvietinskas, Montreal, prisiuntė atnaujintų prenumeratų.

P. Šakalys, Barrie, Ont., lankėsi LB raštinėje, užrašė savo krikšto sūnui Lietuvon naują prenumeratą, atsinaujino sau ir paaukojo \$3.50.

Kupiškėnas, Toronto, užrašė naują prenumeratą ir paaukojo \$5.50.

Geo. Shimaitis, Brockton, Mass., prisiuntė naują ir atnaujintų prenumeratų ir \$17.00 surinktų aukų. Aukojo: Mot. APS Klubas \$10.00; G. Shimaitis, K. Kalvelienė ir J. Sireikis po \$2.00; M. Gutauskienė \$1.00.

K. Makarevičius, Vancouver, B. C., prisiuntė atnaujintų prenumeratų ir nuo P. Bukio \$6.00 aukų.

A. Daukantas, Toronto, pridavė atnaujintų prenumeratų ir nuo I. Stančiausko \$1.00 aukų.

Torontietis S. R., pridavė atnaujintų prenumeratų ir nuo tabako farmerio \$1.00 aukų.

M. Buzunienė, Mimico, Ont., atsinaujino sau ir Lietuvon prenumeratas.

Geo. Račys, Toronto, Belsize Tailor biznio savininkas, pasimokėdamas už skelbimą, užrašė savo giminėms į Lietuvą vieną naują prenumeratą ir dvi atnaujino.

Iš Brazilijos J. D. praneša, kad ten gauta viena nauja prenumerata, keletas atnaujintų ir skaitytojai Pov. Pipiras ir Jul. Šapata paaukojo LB paramai po 50 kruizerų.

Patys atsinaujindami prenumeratas paaukojo:

J. Shukis, Kimberley, B. C., \$6.00;

F. Kunigauskas, Gainsborough, Sask., \$1.00;

M. Mikolajunas, Weston, Ont., \$1.00;

J. Kaulinis, Huntington Sta., N. Y., \$1.50;

P. Leikas, Renabie, Ont., \$6.00;

P. A., Toronto, Ont., \$1.00.

Visiems už pasidarbavimą ir aukas širdingai ačiū.

Administracija

Laimingas Grįžęs į Tėvynę

Nuvykęs į Tauragę, aš sužinojau, kad iš Kanados į tėvų žemę yra grįžęs tautietis, Jonas Gužauskas. Jis grįžo 1956 metais. Susitikęs aš jį paklausiau: "Kokį įspūdį padarė dabartinė Tauragė?"

Jis man atsakė: "Tauragės nebeatpažinau, Ten, kur buvo grynai laukai, dabartiniu metu išaugęs naujas miestas, su puikiais gyvenamais namais ir įmonėmis. Tik man labai skaudu, kad grįžęs neberadau savo žmonos — prieš pat man atvažiuojant, ji mirė. Pradžioje apsigyvenau pas ištėkėjusią dukterį, o dabar jau įsigijau savo namus."

Miesto vykdomasis komitetas tuojau man pasiūlė Tauragės 2-osios butų valdybos viršininko vietą. Dirbti sekasi, nes visi padeda ir pataria."

... Miesto centre, Mičiurino gatvėje Nr. 27 a stovi raudonų plytų gražūs Gužausko namai ir sandėlys, iš visų pusių juosia žemės sklypas, kur šį rudenį Gužauskas pasisodino daug vaismedžių.

Sklypą jis gavo nemokamai. Jonas Gužauskas parodė savo kambarius. Supažindino su dukra, jos vyru ir anūke. Visi labai džiaugiasi, kad tėvelis grįžo į Tėvynę, išgyvenęs svetur apie 30 metų.

Juožas Balčiūnas

Montrealo žinios

Trumpai apie viską

Sausio 11 dieną įvyko Montrealo Lietuvių Sūnų ir Dukterų Pašalpinės Draugijos metinis susirinkimas, kuriame buvo atžymėta Draugijos 30 metų gyvavimo sukaktis. Buvo išduoti platūs raportai iš nuveiktų darbų. Bet plačiau apie tai tilps atskirai.

Cia noriu tik tiek pasakyti, kad susirinkimas paliko nariuose labai gerą įspūdį. Nei vienas nesigali priklausęs šiai draugijai. O J. Vilkelis, išdininkas, dar pastebėjo, kad organizacijoj nuosirdžiai veikiant nėra laiko pasenti. Už pavyzdį pačmė dabartinį pirmininką A. Janušį, kuris nuo susitvėrimo dienos veikia draugijoj ir nesensta.

Iš sekretoriaus raporto paaiškėjo, kad yra 25 ligoniniai. O sausio 4 dieną teko girdėti, kad Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Vytauto Nepri gulmingo Klubo pašalpinė draugija turi 26 ligonius. Tai liūdnas vaizdas lietuvių organizacijom. Susirgimai ir mirimai yra dažnas reiškinys. O jaunimo nesugebam įtraukti į mūsų organizacijas.

Ar nebūtų gerai šiom abiem organizacijom pradėti kalbėti apie susivienijimą. Gal bendromis jėgomis būtų galima įtraukti jaunimą. Pavyzdžiu gali būti lenkai, kurie turi gražų būrį jaunimo savo organizacijose.

M. Danisevičius turėjo vidurių operaciją Ready Me-

morial ligoninėj. J. Jaseckas gydosi po gydytojo priežiūra namie.

Linkiu ligoniams greitai pasveikti.

Sausio 12 dieną virš 1,000 radio ir televizijos darbininkų demonstravo palaikydami savo reikalavimus. Dalyvavo eilė žymių TV ir radio aktorių, Montrealo universiteto studentų.

Kvebeko seimelis paruošęs įstatymą, pagal kurį būtų teikiama studentam stipendija iki \$1,000 per metus, kaip paskola, kurią studentai baigę mokslus turėtų sugrąžinti.

Tai vaisiai kelių metų studentų kovos su Duplesio valdžia.

Vienas veteranas ragina organizuoti veteranų ginkluotas grupes kovai su plėšikais.

Montreale baisiai padidėjo plėšikavimas.

Ponia Knight su savo vyru išbuvo Tarybų Sąjungoje 19 dienų ir išvažinėjo 10,000 mylių. Montrealo Stare ji rašo savo įspūdžius, paneigdamas tuos, kurie pabuvę porą dienų Maskvoj prirašo nebūtų dalykų.

Ji rašo, kad turistui kainuoja \$30.00 į parą, bet jei na į tai pirmos klasės viešbutis, maistas, taksis ir perkabtojas. Ji nepastebėjusi tokios prabangos, kaip pasitaiko JAV, bet visur švira, pavyzdingas patarnavimas. Jokių sekiojimų nepa-

stebėjus, kur norėjus, ten važiuos.

L. Houli su 10 vaikų ir žmona gyvena vieno kambario popierinėj būdoj. Mat jis uždirba \$50.00 į savaitę ir neišgali išlaikyti tokios šeimos.

Jis patrauktas teisman už gyvenimą 13 metų sveikatai pavojingoj lušnoj. Teismas davė laiko iki 1 gegužės susirasti tinkamesnį butą.

Dr. W. C. Alvarez rašo, kad jei skaitant akys pavargsta, tai reikia tuoj eiti pas akių specialistą ir prisitaikyti akinus.

Akių nuovargis gali pakentti akių sveikatai ir atsiliepti į regėjimą.

Agentūros, kurios ima mokesť už suradimą darbo, pagal išleistą įstatymą neturi

teisės imti tokį mokesť iš darbininko.

Jei kam pasitaiko susidurti su tokiomis agentūromis, reikia pranešti policijai.

Ant Mount Royal kalno savaitgaliais suvažiuoja iki 10,000 čiuzinėtojų, kurių 80 procentų sudaro ateiviai ar jų vaikai.

Daugelis susižeidžia, daugiausia kojas, leisdamiesi nuo kalno su slidėmis.

Kvebeko aukščiausias teismas išnešė sprendimą, kad įstatymas, reikalaujantis laikyti uždarytas gazolino stotis per šventes, yra prieškonstitucinis, varžą demokratinis privatinės nuosavybės principus.

Tai jau kelinta byla panašiai pralošiama tų, kurie reikalauja, kad bizniai švenčių metų būtų uždaryti.

Surinko Montrealietis

Iš Pašalpinės Draugijos 30 Metų Gyvavimo

MONTREAL, sausio 11 d. — Čia gyvuojanti didžioji Montrealo Lietuvių Sūnų ir Dukterų Pašalpinė Draugija laikė savo metinį visuotiną narių susirinkimą. Sužinojus, kad šis susirinkimas bus ne vien tik eilinis kaipo metinis susirinkimas, bet kartu bus padaryta apžvalga šios Draugijos 30 metų gyvavimo (buvo suorganizuota 1928 metais gegužės mėnesį), kaip spaudos atstovas, būtinai pasistengiau tokiame susirinkime būti. Ir neapsirikau. Jis buvo tikrai įdomus. Įgytais įspūdžiais, manau, bus pravartu pasidalyti ir su visuomene.

Kaip toki svarbus susirinkimas, narių dalyvavimo skaičius buvo gana skaitlingas. Atlikus visus Dr-jos eilinius einamuosius reikalus, ilgametis valdybos narys (virš 20 m. išbuves valdyboje) ir dabartinis veiklus jos pirmininkas, Antanas Janu-

šis, neilgoj, bet brandžioj kalboj padarė bendrą Dr-jos 30 m. gyvavimo peržvalgą, atidavė atitinkamą pagarbą pirmiesiems iniciatoriams, Montrealo Lietuvių Sūnų ir Dukterų Pašalpinės Dr-jos įkūrėjams, o atsilankiusius į susirinkimą pakvietė tarti žodį. Atsistojus jiems kalbėti, nariai pagerbė audringu rankų plojimu. Gražiai pasveikino dabar išaugusią didelę savitarpinės pašalpos draugiją Vaclovas Šipelis, Vladas Kiškis ir Mykolas Gudas. Kadangi Gudas ne vien tik buvo vienas iš Dr-jos kūrėjų, bet ir vienas pirmųjų jos pirmininku ir arti 20 metų išbuves įvairiose valdybos pareigose, todėl gerai Dr-ją pažįsta nuo pat jos įsikūrimo iki dabarties, tad jis pusėtinai išsamiai supažindino narius su visais jos sunkumais ją organizuojant ir su atsiekimais, kol išaugo į tokia didelę Draugiją, ko-

čia ji šiandien yra.

Taipgi buvo gautas raštiškas pasveikinimas laišku nuo Zigmo Janausko iš Toronto, kuris buvo geras Dr-jos organizavimo iniciatorius ir, kol čia gyvena, energingas jos veikėjas. Jo laišką perskaitė sugabus Dr-jos sekretorius Jonas Braknys. Laiškas entuziastišku rankų plojimu priimtas.

Po to, kadangi ilgametis finansų sekretorius (rodos, 18 metų išbuves vicepirmininku arba sekretorium), Jurgis Pélakauskas pastaruoju laiku nėra labai sveikas, tai vietoj jo buvo pakviestas nuoširdus ir veiklus Draugijos išdininkas (ilgus metus ejęs pirmininko ir kitokias valdybos pareigas), Jonas Vilkelis išduoti Draugijos 30 metų finansinę apy-

lą. Tai gana įdomi ir verta visuomeninio dėmesio. Pirmiausia, kaip pašalpinės Dr-jos, verta žvilgtelėti į pašalpos funkciją, kiek per tą laikotarpį Draugijos nariai sudėjo pinigų į savitarpinės pašalpos fondą, kad vienam iš narių nelaimėje, laike ligos gavus pašalpą, ir rezultatas štai koks: į pašalpos fondą per 30 metų turėta pajamų \$77,182.35; o, per tą patį laiką ligoniams pašalpų išmokėta \$61,717.50. Tai gana graži savo nariams ligos nelaimėje parama.

Kitas fondas, nors gal nėra malonus, bet gamtos taip patvarkyta, kad gyvenime neišvengiamas, tai pomirtinės fondas. Į jį pajamų turėta \$6,842.72. Deja, mirtis iš gyvųjų narių tarpo jau išskyrusi, rodos, 47 narius ir už juos, jų artimiesiems išmokėta pomirtinių \$4,700.

Tačiau Draugija nebuvo apsirubežiuvisi vien tik savivalpos klausimu. Ji aktyviai dalyvavo ir visuomeniniame veikime. Yra suruošusi visą eilę sveikatos ir kitais klausimais prakalbų, parengimų, pasilinksminimų, išvažiavimų ir tt. Šale to, turėjo atskirą vadinamą lėšų fondą, iš kurio piniginiai rėmė visuomeninius labdarybės tikslus ir šis fondas turėjo \$2,102.48 pajamų, o išleista minėtiems tikslams \$2,056.71. Vėliau šis fondas buvo sujungtas su administraciniu fondu, o apie administracinį fondą, manau, smulkiai neverta ir kalbėti, nes tai visai naturalus kiekvienos organizacijos ar draugijos gyvavimo reikalas.

Bendrai per visus 30 metų, Draugija turėjusi pajamų \$109,224.07, o išlaidų — \$89,955.56. Dabar turi kapitalo \$19,268.51. Tas rodo, kad Montrealo Lietuvių Sūnų ir Dukterų Pašalpinė Draugija yra gana stipri ir jai dar geros perspektyvos gyvuoti ir augti.

Ant galo, buvo pakviestas tarti žodį, nors ir nebuves

WINDSOR

DRY CLEANERS & DYERS CO. LTD.

Valome visokius drabužius, gardinas, blankietus, lovų uždangalus, karpetus, chesterfieldus ir bile ką, kas tik yra Jūsų namuose.

Windsor yra viena iš vėliausių ir moderniausių Dry Cleaning šapų Montreale. Turime naują įrengtą moderniausią STORAGE. Greitas patarnavimas. 20 metų patyrimas garantuoja darbą.

Savininkai:

A. Keršys, P. Petrusis, P. Keršulis, A. Greibus
1205 CHURCH AVE. P.O. 8-6679
VERDUN, QUE.

Dr. Roman Pniewski

Daugelį Metų Praktikuojęs Didelėse Ligoninėse ir Klinikose Europoje ir Amerikoje

Specialistas Vidaus Ligų, Akušerijos ir Venerinių Ligų

3537 PARK AVE. - MONTREAL - Tel. VI. 5-7623
Valandos: Nuo 3 iki 8 val. vakaro

DOVANŲ SIUNTINIAI Į TARYBŲ SAJUNGA IR KITUS TARYBINIUS KRAŠTUS

Su malonumu pranešame, kad PAGERINOME MAJSTO, TEKSTILES ir VAISTŲ bei kitų dalykų persiuntima

Prašykite mūsų naujo kainoraščio ir informaciją pas

Montreale Atstovą
Mr. Manfred Kory
Mūsų kainos žemiausios Kanadoje ir JAV.

JOS GALITE PILNAI pasitikėti Kanados didžiausia ir labiausiai prityrusia dovanų siuntinių persiuntimo firma

International Gift Parcel Service

1126 SHERBROOKE ST. W. — Tel.: BELAIR 4860
Montreal 2, P. Q., Canada

Ką Duoda Marksizmas

1947-49 metais dvi didžiosios pasaulyje tautos pasiliosavo iš svetimų priespaudos — Kinija ir Indija. Abidvi buvo atsilikusios feodalinės šalys. Indija nekuriais atžvilgiais stovėjo aukščiau už Kiniją. Ir ji dviem metais pirmiau pasiliosavo iš anglų priespaudos, negu Kinija. Pažiūrėkime, kaip jos dabar stovi.

Draugijos kūrėju, bet visur ir visuomet uoliai Draugijai padedantis visuose jos reikaluose, Juozas Lesevičius. Jis pasveikino Draugijos iniciatorius ir visus narius, kviesdamas visus kuo aktyviausiai dalyvauti Draugijos veikime. Nes tik tas Draugiją išlaikys stiprią ir galingą.

Tuo susirinkimas ir užsibaigė. Bet nariai tarp savęs visi linksmi dar ilgai šnekučiavosi, vienas kitu gėrėjosi.

LB Koresp.

Indija, pasiliosavusi iš anglų, beveik jokių socialinių reformų nedarė. Feodalizmas kaip buvo britam valdant, taip ir tebestovi. Liaudis baisiame skurde, o sauja išnaudotojų - kapitalistų ir feodalų gyvena pertekliu, kaip ir britam valdant. Tiek telaimėjo, kad nustojo būti britų kolonija.

Kinai pasiliosavo iš svetimų ir savo kapitalizmo ir feodalizmo jungo ir pasuko marksistiniu keliu. Ten šiandien feodalizmo neliko nei žymės. Likviduotas užsienio kapitalistų monopolis. Visą šalį valdo Kinijos liaudis. Ir štai kaip dabar dalykai stovi Kinijoje, lyginant su Indija:

Prieš pasiliosuojant Indija pagamindavo pieno 1,300,000 tonų. Ir šiandien ji pagamina maždaug tiek. Kinija prieš revoliuciją pagamindavo 300,000 tonų pieno, o šiandien pagamina 11,000,000 tonų per metus. Išskasa 210,000,000 tonų anglies ir pati pagamina 80,

000 įvairių mašinų. Palyginus su praėjusiais metais, produkcija pakilo 60 procentų. Moksle padaryta 60 procentų pažanga. Kinija užsibrėžus pasivyti Angliją technikoje ir industrijoje. Ir patys angliai neginčija, kad kinai atsieks užsibrėžto tikslo.

Indija apskaičiuoja, kad šalyje randasi virš 2,400,000,000 žiurkių. Išėina septynios žiurkės kiekvienam gyventojui. Jos sunaikina kasmet maisto už \$21,000,000. Valdžia norėtų jas naikinti, bet yra religijų, kurios priešinasi bile kokios gyvybės žudymui, neišskiriant nei žiurkių. Dėl to prisibijoma, kad nekiltų civilinis karas už žiurkes. Indijoje dar ilgus metus žmonės garbins beždžiones ir karves, bijos užmušti žiurkes.

Montrealietis

ISRADO MAŽUTĖ ATOMINĖ BATAREJĄ

BALTIMORE. — JAV mokslininkams pavyko pagaminti mažutę atominę bateriją, kuri gali būti labai

naudinga naudojimui satelituose. Ji mažai vietos užimanti, esanti tik kelių svarų sunkumo, bet galinti duoti elektrą ilgą laiką, keletą mėnesių.

DOMES!!!

Gal turite šeimą, draugų ar giminių Europoje kuriems reikia pagalbos? — Išgelbėkit gyvybę pasiūsdami svarbių medikamentų ir vaistų. — Rašykite, telefonuokit ar užėikit į mūsų vaistinę ir pasitelraukit. Mes dabar turime orinį susisiekimą su tarybinėmis respublikomis

Taipgi turime polio čiepų (nuo vaikų paralyžiaus)

WALTMAN'O

DEPENDABLE DRUG STORE

1147 Dundas St. W. ties Ossington

Priešais "Ukrainska Knyha"

LE. 6-2139

Toronto

Siuntiniai! iš Hamiltono

Į LIETUVĄ

Siuntiniai eina per "Ukrainska Knyha"

HAMILTON OVERSEAS PARCEL SERVICE

1145 KING ST. EAST
Telephone: LI-51724

Taipgi priimam siuntinius į visas kitas TSRS respublikas. Pas mus yra daug įvairios medžiagos, odos, ir kitų daiktų dėl siuntinių.

Atdara kasdien nuo 9 val. ryto iki 7 val. vak.
išskiriant pirmadienius.

Siuntiniai į Lietuvą, Latviją, Estiją ir kitus SSRS kraštus. Siųskite savo giminėms ir artimiems siuntinius per lietuvišką įstaigą

SAKAS PARCEL SERVICE

sent by

Ukrainska Knyha

755 Barton St. E., Hamilton, Ontario
Tel. LI. 4-7239

Jūsų siuntiniai yra garantuoti ir apdrausti. Galite siųsti maistą, avalynę, vaistus bei rūbus, nuo 4 iki 17 svarų. Muito mokestis yra Ukrainska Knyha nustatytas.

Mūsų naujoje didesnėje patalpoje jūs rasite: avalynės, skaručių, skutimo ir kirpimo priemonių ir kt. Mes turime didelį pasirinkimą kostiuminės medžiagos. Kaina nuo \$8.00 ir daugiau už kostiumą. Lygios vienspalvės vilnos ir angliškos dryžuotos.

Mes jums patarnausime greitai, nuoširdžiai ir teisingai.

Darbo valandos nuo 10 val. ryto iki 7 val. vakaro išskyrus pirmadienius.

Dėl Siuntinių į Tarybų Lietuvą

ir kitas Tarybų Sąjungos Respublikas

UKRAINSKA KNYHA

Sutelkia Patogiausį ir Greičiausį Patarnavimą

Priimam persiuntimui gatavai sudarytus siuntinius tik iš naujų drabužių, medžiagos, avalynės, medikamentų, maisto ir kitko. Muitas ir kitos persiuntimo išlaidos apmokamos per mūsų firmą ir gavėjui nieko nebereikia primokėti.

UKRAINSKA KNYHA Centras ir Skyriai Randasi:

TORONTE:

962 Bloor St. W. — 1162 Dundas St. W.

WINNIPEG: — 613 Selkirk Ave.

EDMONTONE: — 10803 — 95 St.

VANKUVERIJE: — 652 Kingsway St.

PROVINCIJŲ GYVENANČIŲ DEMESIUI:

Norėdami pasiųsti savo siuntinius, galite juos prisiųsti į mūsų firmos centrą ar bile skyrių dėl persiuntimo. Savo laiške privalote įdėti sąrašą siunčiamų dalykų ir kiek už juos buvo mokėta atskirai. Tada mes patikrinsime daiktus ir nustatysime muito sumą ir jums pranešime, kartu nurodysime ir kitas persiuntimo išlaidas. Gavę nuo jūsų mokestį, siuntinį pasisysime be jokių užvilkinimų, kaip galima greičiau. LABAI SVARBU nurodyti aiškų ir teisingą adresą, kam siuntinys yra siunčiamas. Daiktai dėl vieno siuntinio (kol nesupakuoti) turi sverti nedaugiau kaip 17½ svaro.

TORONTO IR APYLINKĖS GYVENTOJŲ DEMESIUI:

Pranešame, kad jau yra atidarytas ir veikia mūsų įstaigos skyrius Toronte sekančiu adresu:

UKRAINSKA KNYHA

1162 Dundas St. W. — LE. 4-7551

Toronto skyriuje ir centrinėje raštinėje turime gerą pasirinkimą įvairių medžiagų, drabužių, avalynės bei odos dėl siuntinių.

Toronto skyrius ir centrinė raštinė atdara kas dieną nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro. Sekmadieniais ir pirmadieniais uždaryta.

Rašant mums laiškus, prašome rašyti anglų kalba.

Centrinė raštinė:

UKRAINSKA KNYHA

962 Bloor St. W. Toronto 4, Ont.

Telefonas: LE. 4-7551

G. MARTYNOVAS

Kelionė į Marsą

220 DIENŲ TARPŽVAIGŽDINIŲ LAIVU

(Taša)

Man atrodo, kad aš aiškiai jaučiu nekantraujančią plieninio korpuso virpesį. Baltas kaip sniegas paukštis nėrė į gimtą lizdą, su milžinišku greičiu įveikdamas paskutinius kilometrus.

Vis arčiau ir arčiau...

Zemė artėjo ir kas sekundę didėjo.

Šiomis jaudinančiomis minutėmis mes ypatingai stipriai pajutome visą mūsų puostolio širdgėlą. Jeigu Kamovs būtų su mumis!

Kartą Paicadzė pasakė: "Jeigu jis galėtų pasinaudoti amerikiečių tarpžvaigždinio laivu!" Jis tada nieko daugiau nepasakė; bet, pasilikęs su manimi vienas, Belopolskis papildė jo žodžius. Jis smulkiai paaiškino man, kad jeigu Sergejus Aleksandrovičius ir būtų palikęs gyvas, tai vis tiek nebūtų galėjęs išskristi į Žemę Hepgudo laivu, nežinodamas jo konstrukcijos. Aš tuomet supratau: ir tuo negalima viltis.

Taip pat, kaip ir į Venerą, tarpžvaigždinis laivas turėjo leistis į Žemę keturiasdešimt septynias minutes, pradėjęs šį leidimą iš keturiasdešimt vieno tūkstančio kilometrų nuotolio nuo jos paviršiaus. Šio nuotolio kaip tik pakako užgesinti mūsų kosminiam greičiui, kuris, lėtėdamas po dešimt metrų per sekundę, per šias keturiasdešimt septynias minutes nukris nuo 28,5 kilometro iki nulio.

Pradėjus stabdyti variklius, mes buvome taip arti, kad aš be jokio vargo pažinau Aziją, ryškiai nušviestą saulės. Europa dar slėpėsi nakties šešėlyje. Visoje matomoje Žemės rutulio pusėje visiškai nebuvo stambių debesų masės. Planetos paviršius kas sekundę darėsi ryškesnis, tarytum ji patį džiaugdamasi, kad sugrįžta jos vaikai, su atviru veidu tiesė tarpžvaigždiniam laivui savo motinišką glėbį.

Mes nepastebimai pasinėrėme į atmosferą. Oras buvo nepaprastai vaikus; gimtoji šalis išsiskleidė mūsų apačioje visu savo didingumu. Mes matėme pro stiprius žiūronus akinamą spindintį lygų Ramųjį vandenyną ir vos pastebimą Uralo kalnyno liniją. Šiaurėje, pievo spalvos rūke, buvo žymūs Arktikos ledai.

Tarpžvaigždinis laivas leidosi žemyn...

Šimto kilometrų aukštyje

jis išskleidė savo galingus sparnus.

Kosminė kelionė pasigė!

Reaktyvinis lėktuvas skrido stratosferoje. Man atrodo, kad jis nusileis tiesiog virš Maskvos, bet kai trisdešimties kilometrų aukštyje jis perėjo į horizontalų skridimą, aš pamačiau, kad po mumis buvo Uralo kalnai.

Belopolskis vedė laivą į vakarus, lėtai leisdamasis vis žemyn ir žemyn...

Štai apačioje pro žiūronų stiklus šmėkstelėjo Gorkio miestas.

Dar po dvidešimties minučių, jau visiškai arti, po mašinos sparnu praplaukė atgal senasis Vladimiras...

Mes artėjome prie Maskvos.

Laivas buvo vieno kilometro aukštyje, kai iš už horizonto išplaukė sostinės panorama.

Pačios Maskvos mes nepraskridome. Tarpžvaigždinis laivas pasuko tiesiai raketodromo link.

Vis žemiau ir žemiau... Tilsta variklių gausmas... Plačiais ratais baigia laivas savo septynių mėnesių skridimą...

Žemai milžiniškas laukas. Iš čia mes pradėjome kelionę. Čia mes sugrįžome vėl.

Laukas tuščias ir baltas nuo lygaus sniego apdangalo.

Vilr, aukštos tvoros, per visą jos ilgį plevėsuoja nesuskaitomos vėliavos...

Kaip mažyčiai taškaliai atrodo kelios eilės automobilių. Aš nematau, bet žinau, kad ant plokščio "tarplatininės stoties" stogo masė žmonių. Mūsų laukia. Mūsų išėjo pasitikti daugybė draugų.

Aš nesu įsitikinęs, kad Paicadzė pasakė garsiai; gal būt, mes išgirdome jo mintį: "Serafima Petrovna taip pat čia".

Serafima Petrovna — Kamovo žmona ir ištikima jo draugė. Ji stovi dabar ant stoties stogo, godžiai žiūrėdama į baltąjį paukštį, kuris neša jai mylimą žmogų. Ji nieko nežino...

Paskutinis ratas.

Varikliai nutyla. Minkštai paliečia žemę milžiniški ratai...

Aš matau pro džiaugsmo ašaras, kaip nuo stoties skuba prie sustojusio laivo šeši automobiliai.

Belopolskis tiesiai nuo pulto atidaro abejas išėjimo kameros duris. Nėra ko bi-

joti, — lauke gimtosios Žemės oras.

Krinta ant sniego aliumininės kopėčios. Čia nenušoksi tiesiai ant žemės, kaip kad Marse. Vienas po kito išlipame iš laivo.

Iš automobilio išlipa vyriausybės komisijos pirmininkas — akademikas Vološinas — ir eina prie mūsų. Paskui jį eina kiti komisijos nariai.

Keletas kino operatorių suka savo aparatų rankenas.

Aš daug filmavau kelionėje. Dabar mano vaidmuo baigtas. Dabar jų eilė.

Belopolskis išsina priešais Vološiną. Šiuo momentu, sudarydama iškilmingą sutikimo ceremoniją, iš už akademiko nugaros išbėga Marina ir puola tėvui ant kaklo.

Paicadzė ima dukterį ant rankų.

Belopolskis pakelia ranką prie šalmo.

Tuojaus jis raportuos Vološinui apie įvykdytą uždavinį, sausa raporto kalba pasakys, kad žuvo tarpžvaigždinio laivo vadas, o už trijų žingsnių stovi Serafina Petrovna Kamova, linksma, laiminga, su didžiule puokšte rankose.

Bet nejaugi ji nemato, kad jos vyro nėra mūsų tarpe? Kodėl Vološinas visiškai nesistebi, kad jam raportuoja Belopolskis, o ne Kamovas?

Baisūs žodžiai pasakyti, bet Serafinos Petrovnos veide spindi šypsena.

Raportas baigtas, Vološinas apkabina laivo vadą.

— Sveikinu jus, — garsiai sako jis, — su puikia pirmosios kosminės kelionės pabaiga. Laimingas jūsų sugrįžimas — milžiniška dovana mūsų Tėvynei. Tad priimkite ir mūsų dovaną.

Komisijos nariai pasitraukė į šalis. Su gėlėmis prie mūsų greitai priėjo žmogus, dėl kurio mes tiek nerimavome visas tas šešias savaites.

Gyvas, linksmas, prieš mus buvo Sergejus Aleksandrovičius Kamovas.

Aš neprisimenu, kaip pas mane ant rankų atsидūrė Marina...

— Sergejau!.. Arsenal!.. Kamovas ir Paicadzė puolė viens antram į glėbį.

Užgniauzė kvapą, bijodami praleisti bent vieną žodį, mes po keleto valandų klausėmės Sergejaus Aleksandrovičiaus pasakojimo, kaip jam buvo Marse ir kaip jis stebuklingai išsigelbėjo.

Jis kalbėjo trumpai ir glaustinau, nė vienu žodžiu neužsimindamas apie savo jausmus ir pergyvenimus, bet iš šio sauso pasakojimo aiškiai iškilo šio žmogaus didvyriškas charakteris, kuriam jo pradėtas darbas buvo brangesnis už gyvenimą.

— Penkiasdešimt penkių metrų pagreitį davė man galimybę ne tik išsigelbėti, — užbaigė Kamovas, — bet ir pasiekti Žemę dvidešimt viena valanda anksčiau už jus. Laivo greitis po dešimties variklio darbo minučių pasiekė trisdešimt du kilometrus keturis šimtus penkiasdešimt metrų per sekundę. Starto momentu aš netekau sąmonės ir atsipeikėjau, kada laivas jau lėkė iš inercijos. Į vandenį, žinoma, aš nesinardinau, kadangi aš netikiu šia išsigelbėjimo priemone. Nukreipęs tarpžvaigždinį laivą reikalinga kryptimi, aš pasikloviau mechanikos taisyklėmis ir savo laime, — tardamas šiuos žodžius jis lengvai nusišypsojo. — Jūs patys galite suprasti, kaip man buvo liūdna vienam. Prisiartinęs prie Žemės, aš įvertinau, kokią brangenybę turėjo Hepgudas savo žinioje ir nesugebėjo ja pasinaudoti. Aš kalbu apie jo laivo variklį. Tai labai patikimas, geras mechanizmas, nė kiek neblogesnis už mūsų. Stabdyti tarpžvaigždinį laivą trintimi į atmosferą aš nenorėjau. Variklis ir taip puikiai susidoravo. Pasukęs laivą šimtu aštuoniasdešimt laipsnių, aš jį pradėjau stabdyti kaip tik šiuo varikliu ir, nerdamas į atmosferą, jis turėjo beveik nulinį greitį. Tarpžvaigždinis laivas pradėjo leistis. Parašiuo aš neturėjau. Jis pasiliko Marse kartu su mūsų visureigiu. Aš kartkartėmis įjungdavau variklį. Negalėčiau pasakyti, kad aš jaučiausi maloniai, bet savo tikslą pasiekiau. Laivas nustojo netvarkingai kritęs ir ėmė sklandydamas leistis...

Jis nutilo. Dideliame, gražiai apstatytame valgoma jame buvo tylu. Visi laukė tęsinio. Vološinas automatiškai pamaisė šaukšteliu seniai ataususią arbatą. Paicadzės žmona Nina Arčilovna pašnibždomis įtikinėjo Mariną sėdėti tyliai. Belopolskis, Paicadzė ir aš nenuleidome akių nuo savo vėl atsiradusio vado.

— Apskritai, — tarė jis, — galima pasakyti tikrai viena: nuo to momento, kada "SSSR-LS2" išvaikė žvėris, ir iki nutūpimo Žemėje man visą laiką sekėsi. Matyt, mano žmonai dar anksti likti našle, — jis švelniai paglostė Serafinos Petrovnos ranką. — Tarpžvaigždinis laivas skrido stratosferoje. Žemai buvo Sibiras. Palaipsniui leisdamasis, aš pralėčiau Uralo kalnagūbrį ir nusileidau prie pat Saransko miesto. Smūgis buvo labai stiprus, bet, kaip matote, aš nenukentėjau; to negalima pasakyti apie laivą. Na, o toliau pasakoti nėra ką. Aš pasiūčiau telegramą, ir ma-

ne lėktuvu atvežė į Maskvą. Ten man pasisekė dalyvauti triumfiniame mūsų tarpžvaigždinio laivo finiše.

Jis ištiesė ranką Belopolskiui.

— Belieka tik padėkoti Konstantinui Jevgenjevičiui už jo sumanumą. Tarpžvaigždinis laivas, kaip visi žinote, nusileido raketodrome kaip pagal tvarkaraštį. Pirmą didelę kosminę kelionę praėjo tiksliai numatytais terminais. Tai milžiniška pergalė!

— Kur jūs galvojate dabar skristi? — paklausė Vološinas.

— Žinoma į Marsą. Šios planetos mįslės turi būti išspręstos iki galo. Tikrai šį skridimą atliksiu ne aš.

— Dėl ko? ..

— Bijau, kad šis skridimas buvo man paskutinis. — liūdnai balsu tarė Kamovas. — Starte iš Marso patirtas krūvis negalėjo neatšliepti į mano sveikatą.

Mes trys su pasibaisėjimu susižvalgėme.

— Nejaugi tu kalbi tiesą? — prašniūždėjo Paicadzė.

— Bijau, kad taip, — atsakė Kamovas.

— Mes jus išgydysime, — ryžtingai tarė Vološinas. — Taip negali būti. Geriausi Tarybų Sąjungos gydytojai gydys jus.

Užstojo slogi tylą. Serafima Petrovna švelniai apkabino vyrą ir padėjo galvą jam ant peties.

— Nieko, draugai, — tarė Kamovas. — Konstantinas Jevgenjevičius bus geras vadas būsimam tarpžvaigždiniam laivui, kurį aš jam pastatysiu. Tikiuosi, kad ir kiti mano kelionės draugai neatsisakys nuo šio vaidmens. Iš manęs visai pakanka. O iš mūsų jaunuolių atsiras šimtai būsimų "žvaigždžių kapitonų". Kosminės kelionės vyks ir toliau!

— Vienas iš šitų kapitonų sėdi prie manęs, — tarė Nina Arčilovna, stengdamasi juoku išblaškyti niūrią visų mūsų nuotaiką. — Bijau, kad mano Marina — taip pat būsimasis tarpžvaigždinis keliautojas: apie žvaigždes ir tekalba.

— Būtinai būsiu! — tarė mergaitė, atkakliai krestelėdama galvutę.

Visi nusijuokė.

— Nutarta! — linksmai tarė Kamovas.

— Kada įvyks antras skridimas į Marsą? — paklausė Belopolskis.

— Po dviejų metų, — atsakė Kamovas. — Reikia laivą patobulinti arba pagaminėti naują. Dvidešimt aštuonių su puse kilometro per sekundę greitis pernelyg mažas.

— O Venera? — paklausė Vološinas.

Priminus "Žemės seserį", Belopolskio ir Paicadzės a-

20
Pr
19
joms
tuvis
suda
naci
vyko
go i
slap
mijo
K
kada
bu
išlai
čia
ne
paba
buvo
viu.
lietu
kitu
niuo
D
su g
kys
vas,
na
slap
eina
ėjo
vent
mol
bro
giam
Bet
mūs
kala
jie t
tai
darb
lima
nasi
K
P
sisi
su
P
nesi
"SS
Sau
nus
mil
Zen
D
ryb
F
J
tar
ties
deš
su.
J
tis,
gar
žvi
siu
lės
I
rys
išt
bu.
I
vo
už
I

200,000 Lietuvių Kovojo Prieš Hitlerininkus

1941 metais Hitlerio gaujoms okupavus Lietuvą, lietuviški nacionalistai bandė sudaryti "lietuvių pulkus" nacių pagalbai, bet jiems nevyko. Lietuvos jaunimas bėgo į miškus, pas partizanus, slapstėsi, o nėjo į nacių armijos būrius.

Kitai buvo 1944 metais, kada liepos mėnesyje Tarybų armija pradėjo Lietuvą išlaisvinti. Šimtais, tūkstančiais lietuvių stėjo į tarybinę armiją. Iki 1944 metų pabaigos Tarybų armijoje buvo jau per 200,000 lietuvių. Didelė dalis jų stėjo į lietuvių junginį, kiti buvo kituose Tarybų armijos daliniuose.

Lietuvių junginys

Didelė dalis lietuvių karių su ginklu rankose gynė Lietuvos pagyvėjo.

— Venera, — tarė Kamovas, — puiki. Ši planeta pilna jėgų ir gyvybės, bet paslapčių joje, matyt, nėra. Ji eina tuo pačiu keliu, kuriuo ėjo mūsų Žemė. Venera gyventi tikrai pradeda. Žemės mokslas, kaip vyresnysis brolis, turi padėti jai, žengiant pirmuosius žingsnius. Bet tai bus negreitai. Tai mūsų tolimų palikuonių reikalas, ir aš neabejoju, kad jie tai įvykdys. Padėti gamtai galima ir reikia, bet jos darbo keisti prievarta negalima.

— Taip ir bus, — tarė senasis akademikas.

—o—

Kosminė kelionė baigta. Pirmoji tarpplanetinio susisiekimo kelionė pasibaigė su didžiausiu pasisekimu.

Per septynis su puse mėnesio tarpžvaigždinis laivas "SSSR-LS2" aplankė dvi Saulės sistemos planetas ir, nuskrėdęs daugiau kaip pusę milijardo kilometrų, grįžo į Žemę.

Didelis įnašas įdėtas į tarybinį mokslą.

Ruošimės kitiems reisams. Jų bus daug. Tarybiniai tarpžvaigždiniai laivai nuties tarpplanetinėse erdvėse dešimtis savo skridimų trasų.

Jie atskleis visas paslaptis, kurias pavydžiai slepia gamta. Smalsus žmogaus žvilgsnis pasieks tolimiausius mūsų pasaulio — Saulės sistemos — pakraščius.

Kada nors jiems pasidarys ankšta ir čia. Tada jie ištrūks už šios sistemos ribų.

Nėra sienų, nėra ribų laisvo žmogaus proto drąsiems užmojams.

Nėra sienų, nėra ribų laisvo žmogaus proto drąsiems užmojams.

tuva 1941 m., kovodami prieš nacių užpuolimą. Pasitraukus į Tarybų Sąjungos gilumą, prie Volgos, buvo pradėta organizuoti lietuvių divizija. Į jos eiles stėjo tie, kurie jau buvo karo mūšiais apsirengę, ir tie, kurie civiliniais pasitraukė.

Generolas Jonas Macijauskas, kuris nuo pirmųjų dienų iki pat karo pabaigos buvo lietuvių divizijos eilėse, po karo parašė atsiminimus.

1953 m. Tarybų Lietuvoje jau buvo išėjusi antroji jo knygos "Tėvynės karo frontuose" laida. Knyga 272 puslapių, iliustruota. Jos buvo atspausdinta 10,000 egzempliorių.

1957 metais iš spaudos išėjo 15,000 tiražu jo kovų atsiminimai. Tai jau 528 puslapių knyga ir pavadinta "Už liaudies laisvę".

Generolas Macijauskas aprašė lietuvių junginio kovas nuo pradžios 1943 metų, prie Oriolo, tų pat metų vasaros mūšius Kurskio lankė, kovas Baltarusijoje ir Lietuvoje.

Ilgas, sunkus ir garbingas buvo lietuvių junginio kovų kelias. Lietuviai kirtę nacių smūgi šiauliu srityje, prasimušė iki Baltijos jūros ir pusę milijono hitlerininkų uždarė Kuršę. Jie dalyvavo Klaipėdos išlaisvinime, ir už pergale jų divizija gavo Klaipėdos vardą. Dalyvavo ir suėmimo kelių šimtų tūkstančių hitlerininkų Kuršę.

Kovos prie Šiaulių

1236 metų rugsėjo 22 d. lietuvių ištaškė kalavijuočių jėgas prie Saulės (Šiaulių). 1944 metų rugpiūčio ir rugsėjo mėnesiais lietuvių vėl sudavė vokiečių grobikams smūgi šiaulių srityje.

1944 m. Tarybų armija išlaisvino Vilnių, Kauną ir Šiaulius. Nuo Šiaulių Tarybų armija prasimušė į vakarus nuo Rygos iki Rygos užlajos. Šiuo žygiu ji atkirto apie pusę milijono Hitlerio armijos Latvijoje ir Estijoje.

Hitlerininkai sutraukė milžiniškas jėgas ir puolė atsiminti Šiaulius, per kuriuos būtų vėl susirišę su apsuptaisiais. Šiaulių fonte stovėjo lietuvių divizija. Prasidėjo ilgi ir žiauriausi mūšiai. Hitlerininkai, netekę apie 600 tankų, daugybės kanuolių, lėktuvų ir laukus nukloję savo lavonais, turėjo atsitraukti už Dubysos.

Tada jie išvystė puolimą pamariu, atsiėmė Tukum ir

Lietuviai nukirto nacių pasitraukimą

Tarybinė komanda suplanavo nukirsti pasitraukimą ne vien tiems, kurie pirmiau buvo apsupti, bet ir tiems, kurie prasimušė prie apsupėtųjų Tukum srityje.

Tarybų komanda metė naujas jėgas, su lietuvių mechanizuotu daliniu priešakyje, pulkininko Motiekos komandoje, linkui Palangos ir Klaipėdos. Lietuvių jėgos nukirto Klaipėdos ir Tilžės plentą ir geležinkelį, ir spalio 11 dieną išėjo prie Baltijos jūros.

Hitlerininkai grūdo vis naujas jėgas, norėdami susisiekti su savaisiais Kuršę, kurie buvo tarpe Liepojos, Vandspelis ir Rygos užlajos, bet veltui. Karo pabaigoje apie 350,000 nacių Kuršę turėjo pasiduoti į nelaisvę.

Lietuviai dalyvavo Berlyno paėmime

Generolas Macijauskas savo veikalė "Už liaudies laisvę" paduoda davinių apie lietuvių, kovojusių Berlyno paėmime.

1945 m. balandžio 16 d. Tarybų armija pradėjo Berlyno puolimą. Hitleris savo sostinės gynybai buvo sutraukęs apie milijono nacių armiją su galinga karo technika. Iš Tarybų Sąjungos pusės Berlyną puolė Pirmasis Baltarusijos ir Pirmasis Ukrainos frontai. Prieš Berlyną Tarybos metė virš 41,000 kanuolių ir minosvaizdžių, 6,300 tankų ir 8,400 lėktuvų jėgą. Generolas Macijauskas rašo:

"Berlyno operacija buvo pati stambiausia Didžiąjame Tėvynės kare... Tarybiniai daliniai įsiveržė į miestą ir kovėsi su nepaprastu atkaklumu. Reikėjo kovoti dėl kiekvieno namo. Tarybinė artilerija tiesiu taikymu traukė prieš ugnies taškus, skynė kelias pėstininkams. Nepaisant hitlerininkų priešinosi, mūsų kariuomenė sėkmingai slinko pirmyn. Balandžio pabaigoje ji pasiekė centrinį miesto rajoną — Tyrgardeną, kuriam buvo Vokietijos reichstago (parlamento) rūmai. Tą pačią dieną vieno pastato rūsyje lietuvių kariai Rukėnas, Kalinis, Pokūnis, Radvilavičius, Mačiūnas ir Navickas rašė laišką savo draugams..."

"Dideli atstumai, drauge Aleksai, — rašė kariai, — dabar mus skiria. Kai iš jų dalinio išvykome, mes atsidūrėme netoli hitlerininkų žmogžudžių gūžtos — Berlyno. Šio plėšikų centro priemiestyje Vilmesdorfe mes, lietuvių, gavome pirmą kovos krikštą. Fašistai čia buvo smarkiai įsitvirtinę ir, matyt, galvojo mus ilgam

tarnavo. Po artilerinio bei minosvaizdžių paruošimo mes per kelias minutes užblokdavome atskiras namų grupes ir atkirtom fričų ryšius, visus jų pasitraukimo kelius. Kai po trumpo pasirengimo susprogdinome kelis fašistų ginamus pastatus, kitų namų languose pasirodė baltos marškos. Apie 700 hitlerininkų mes paėmėme nelaisvėn.

"Ne kitaip buvo ir su Norkelno priemiesčiu. Dabar mes išėjome į centrinius miesto kvartalus. Čia be pertraukos šaudė mūsų artilerija. Ore 'kabo' tūkstančiai mūsų lėktuvų. Dūmų debesys skęsta svarbiausia Berlyno gatvė Unter den Linden. Su lietuviška daina mes artėjame prie jos. Visiškos mūsų pergalės valanda netoli. Mes džiaugiamės, kad esame šios šlovingos pergalės dalyviai."

Reichstago šturmas

"Balandžio 30 d. prasidėjo reichstago šturmas. Neustrojevo ir Davydovo vadovaujami batalionai įsiveržė į rūmus. Kol viduje vyko mūšis, seržantais Jegorovas ir Kantarija iškėlė virš reichstago raudoną vėliavą.

"Reichstago paėmimo aktyviai dalyvavo lietuvių karys Vytautas Dužinskas. Tauragės gyventojas Stasys Tamulaitis buvo vienas iš aktyviausių Berlyno šturmo dalyvių. Dalinys, kuriame jis tarnavo, išvalė nuo hitlerininkų dešimt miesto namų. Kai kariai, verždamiesi pirmyn, prisiartinę prie vieno didelio pastato, stipri hitlerininkų ugnis valandėlei juos sulaukė.

— Na, drašioliai, — kreipėsi kuopos vadas į savo karius, — negi mes jų nesumalsime?"

— Leiskite, vade, mums, — pasisūlė Tamulaitis.

"Jis su grupe kareivių drąsiai prisiartinę prie pastato ir apmėtė hitlerininkus granatomis. Priešo atramos mazgo buvo sunaikintas. 30 kareivių bei karininkų paimta nelaisvėn. Tamulaitis ir

kiti kariai buvo apdovanoti. "Juozas Kazanavičius iš Ukmergės dalyvavo Berlyno šturme ryšininku. Dalinys, kuriame jis tarnavo, traukė prieš sustiprintą gynybą miesto pakraštyje. Ryšininkams teko tiesiai laidus smarkiai apšaudoma vietoje. Aplinkui sproginėjo minos ir sviediniai, bet ryšiai nenutrūko nė vienai minutei.

— Aš buvau žvalgas, — pasakojo sugrįžęs iš Berlyno į Trakus Jonas Karlaivičius. — Puolimas vyko ties Oderiu. Mes gavome uždavinį atvesti "liežuvį" (taip vadinama prieš belaisvius). Su temus išėjome hitlerininkų pozicijų link. Netrukus pastebėjome prieš blindazą ir apsupome jį; kai iš blindazo išėjo hitlerininkas jį tuoj pat sučiupome, o blindazą susprogdinome... Kartą mes keturiose užėjome į kaimą ir kaktomusais susidūrėme su keliolika hitlerininkų. Nieko nelaukdami, puolėme juos, apmėtėme granatomis. Visa prieš grupę buvo išblaškyta, keli fašistai pakliuvo nelaisvėn. Mano karinėje knygutėje įrašytos trys Vyriausiojo kariuomenės vado padėkos.

"Kai raseiniškis Petras Daunoras grįžo iš kariuomenės, jį pasitiko visi kaimynai.

— Balandžio 26 dieną, — pasakojo gvardijos jefreiteris Daunoras, — mūsų batalionas pradėjo kautynes dėl Berlyno. Pavakarėje mes išvijome hitlerininkus iš vieno keturių aukštų namo. Priešais styrojo kito pastato griuvėsiai. Iš ten šaudė hitlerininkai. Batalijono vadas įsakė mūsų būriui fašistus nutildyti. Griuvėsius ir rūšį užėmė greitai, bet išsilaikyti buvo sunku. Priešas daug kartų kontratakavo mūsų poziciją. Iš viso būrio belikome penkiese, aš buvau sunkiai sužeistas, bet niekas nė nemanė trauktis, išsilaukėme. Visi buvome apdovanoti.

— Vieną balandžio vakarą mūsų būrys, — pasakoja (Pabaiga ant 12 pusl.)

Lietuviška Valgykla

UNION CAFE

387 SHERMAN AVE. N. HAMILTON, ONT.

Šviežias Maistas. Geras Pasirinkimas Įvairių Lietuviškų Valgių. Turime Kambarių Apsistojimui.

Savininkas Ch. Pampalas
Telefonas: LL 46917

Lilia Flower Shop

630 QUEEN ST. W. TORONTO

Specializuojamės Prirengime Gėlių Vestuvėms, Laidotuvėms ir Kitiems Reikalams.

Telefonas EM. 6-4183

Pranešimai

Winnipeg, Man.

Susirinkimas

Pranešame, kad sausio 25 dieną, sekmadienį, įvyks Lietuvių Literatūros Draugijos Winnipigo skyriaus narių metinis susirinkimas. Jame bus apsvarstyti Draugijos reikalai. Prašome visus narius kuo skaitlingiausiai dalyvauti.

Kuopos Komitetas

Idomi Paskaita

TORONTO. — Leslie Morris, plačiai žinomas pažangus veikėjas, šį sekmadienį, sausio 25 d., 24 Cecil St., laikys paskaitą, kurioje jis aiškins, kodėl komunistai palaiko idėją, kad Kanadoje būtų sudaryta darbininkų ir fermerių politinė akcija.

Jis aiškins, kokios politikos turi Kanados vyriausybė laikytis, kad ji tarnautų Kanados žmonių interesams.

Susidomėjusieji šiuo klausimu kviečiami atsilankyti. Laisvas įėjimas.

K.L.L.D. Toronto Kuopos Rušiamos

Liaudies Balso Vajaus

Užbaigtuvės

Šeštadienį, Sausio 31 d.

Lietuvių Salėje, 160 Claremont St.

Mūsų geros ir darbščios šeiminkės patieks karštą vakarienę. Bus atžymėtas LB vajininkų tik užbaigtas didelis ir sunkus vajaus darbas. Po to, šokiai prie gero orkestro.

Prašome rezervuoti vietas vakarienei iš anksto. Tas palengvina ruošėjams geriau aptarnauti visus atsilankiusius.

Ižanga ir vakarienė su "apetaizeriu" \$2.00 asmeniui. Maloniai kviečiame kuo skaitlingiausiai dalyvauti.

Vakarienė bus patiekama 6.30 val. vak.

TORONTIEČIŲ KRONIKA

Susilaukė Sūnaus

Joan ir P. Prochers (Jančių duktė ir žentas) susilaukė sūnaus. Motina ir sūnus

"doing fine".

Joan Toronto lietuviams yra gerai žinoma, nes ji daug kartų šoko su savo draugėmis lietuvių parengimuose.

Draugai Jančiai džiaugiasi sulaukę anūko.

Išvyko Floridon

Teko girdėti, kad P. Jasiūnas su žmona išvyksta į Floridą pasišildyti ant saulės. Su jais vyksta ir Mickavičienė.

P. Samoška Kuboj

Liaudies Balsas gavo laišką nuo Petro Samoškos iš Kubos. Jis savo akimis matė įvykius laike perversmo.

Jis išvyko į Floridą pasišildyti ant saulės, bet pasikui sumanė atsilankyti Kuboj.

Reporteris

M. W. Kellermann

ADVOKATAS
12 Richmond St. E.
Ofiso tel. EM. 6-9591
Res. — HU. 3-1232
Toronto

J. LUNSKY

AKIŲ SPECIALISTAS
Egzaminuoja akis, ištiria akių nervus, nuo kurių paėina nervuotumas ir galvos skaudėjimas. Pritaiko akiniu.
470 College W., Toronto
Tel.: WA. 1-3924

VALLETTA. — Dom Min-toff, darbiečių lyderis, savo kalboje šaukė maltiečius į visuotiną streiką, kad pareiškus protestą prieš Didžiosios Britanijos vyriausybės žygi suspenduojant Mal-tos konstituciją.

Jis taipgi šaukė maltiečius boikotuoti visas vyriausybės ceremonijas.

200,000 LIETUVIŲ KOVOJO PRIEŠ...

(Atkelta nuo 11 pusl.)

kėdainiškis Vincas Paura, — buvo hitlerininkų prispaustas prie žemės. Fašistai pasiutusiai pliekė iš didelio namo. Aš, lydimas drau-

go, prislinkau prie namo iš užnugario. Pakilę apmėtėme hitlerininkus granatom, pavaišinoje automatų serijomis. Mūsų būrys pakilo į ataką ir namą užėmė. Aš buvau sunkiai sužeistas".

Generolas Macijauskas paduoda dar daug ir kitų pavyzdžių, kaip lietuviai kovojo Berlyno paėmime.

V. Sūnus

FRANK VASS, B.A.

Advokatas - Notaras
Suite 403 455 Spadina
Ofiso tel. WA. 2-6111
Res. — CL. 1-0651
Toronto

Belsize Tailors

J. RACIO

Vyriškų ir Moteriškų Rūbų Siuvykla

Taipgi parūpiname nupiginta kaina medžiagos dėl siuntimo Lietuvon.

2011 Yonge St. - Toronto - HU. 9-9526

Lietuvių Apšildymo Firma

Rose Heating — Tinsmith Co.

844 Broadview Ave. HO. 6-1623
Krautuvė: 723 Gerrard E.

Didelis pasirinkimas krosnių: gazo - alyvos - anglių - stokerių. Conversion burners.

Vandens tankai - gazo ir elektros. Namų Vėsintuvai Vartotų radiatorių, vonių ir šildytuvų, kurenamų gazais, alyva ar profan gazu, tinkamų dėl gyvenamų namų ar vasarnamių.

Savininkai ZALECKIAI

LIETUVIS PLUMBERIS

J. Lisauskas

Įrengiam Aliejinį Apšildymą
Atliekam Kitus Plumberio Darbus
Darbas Garantuotas — Prieinamą Kaina.
148 WESTMINSTER AVE. Tel. LE. 2-5191
Toronto

Automobilių Radiatorių Reikalais
Prašome Kreiptis

Intersection Radiator Service

8 OLD WESTON RO. - Toronto - RO. 6-1509

Taisome, valome ir patikriname visokių automobilių radiatorius

Savininkai A. A. Gužauskai

Šį ir kitą penktadienį, Sausio 23 ir 30 d.

Lietuvių Naujojoj (žemutinėj) Salėje

160 CLAREMONT ST.

yra ruošiamas pažįstamų ir nepažįstamų

Pasimatymo Vakarai

Visi kviečiami atsilankyti. Tai bus laisvo susitikimo vakaras. Kas norės ar sugebės pasakys juoką, kas ves pokalbį ar diskusijas, o kas norės galės palošti pinaklį ar romę. Na, o jei atsiras norinčių pasišokti, tai plokštelių muzika tiems ateis į talką.

Pasilvaišinimui įvairūs gėrimai palengvintonis sąlygomis.

Kviečiame Visus ir Visas

Rengėjai

Visokių Pienu Produktų Krautuvė

Modern Dairy

847 COLLEGE ST. — TORONTO
Telef.: LE. 6-1429

Taipgi didelis pasirinkimas visokių sausainių, maisto produktų.

Savininkai: A. A. Kukta

Advokatas - Notaras

WILLIAM PALAMAR

Suite 133
17 QUEEN ST. E. TORONTO
Office EM. 2-1941 - Telefonas - Res. EM. 6-1748